

PEDAGÓGUSFÓRUM

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének lapja ■ VIII. évfolyam ■ 2009. szeptember ■ 7. szám ■ Ára: 0,66 € (20,-Sk)

*Iskoláinkban hátrányos helyzetbe kerül az a gyerek,
akinek az észjárása mélyen szánt, mint az éke,
és a borotvaeszkű minden érdem,
aki a felületen síklik könnyedén, tetszetősen, ahogy kell.*

(Vekerdy Tamás)

Lukács Annamária

A világ tiszta erkölcsi összhangját a nemzeti élet rendezése hozza meg, amelynek alapja az otthoni élet szabályozása. Ha otthoni életünket akarjuk rendbe rakni, először egyéni életünket kell kimunkálnunk. Egyéni életünk minősége a szívünk rendezettségét, a belső harmóniát, akaratunk őszinteségét feltételezi. Ez az út elvezet a dolgok ismeretéből származó megértéshez, amely önmagunk és a világ megértésének, megismerésének rendezője. Lehetetlenség, hogy rendezetlen alapon rendezett legyen az épület. Felelősségteljes gondolkodással és életünk gondos művelésével elérkezünk egyéni, családi és nemzeti életünk erkölcsi összhangjához, amely a bölcsesség kezdete.

Fontos üzenet ez a szlovákiai magyar közösség minden tagja részére, hogy erkölcsi, emberi összhang és közösségi értékeinek tudatában éljen, ezért munkálkodjon. Hittel, meggyőződéssel, komoly elszántsággal legyen a közösség jövője, az anyanyelvi művelődés iránt. Állítson örheleket, vigye oda ereklyéit, értékeit, őrizze azt a halhatatlanságnak, hogy nyomai megmaradjanak a jövőnek.

A nemesség kőművesei, pedagógustársak, a jó, a hasznos, az érték teremtésének munkálatait irányítsátok naponta. Erőszítek a növendékekben a felnövő szülőföld iránti hűséget, a hit mélységét a megismételhetetlen isteniben és emberiben, a szikla szilárdságú kötődést az anyanyelvhez, a tudás értékének fontosságát a mulandóval szemben, az együtt, egymásért világot építő gondolat kiművelését személyes példátok révén.

Üzenet a szlovákiai magyar iskolákba és a szlovákiai magyar közösség minden tagjának

Az ember életét a születéstől a halálig olyan erkölcsi összhang és egyetemes emberi értékek tartják össze, melyek értelmet visznek a minden napokba, melyek elsőbbséget élveznek a talmi előtt, melyek alapját képezik a rendezett családi, társadalmi, szakmai közösségeknek, ugyanakkor a jellem építői és meghatározói is.

A meghatódott kis elsősöknek már kitárultak az iskola kapui

Az országos tanévnyitót mindig nagy érdeklődés kíséri

Egyetlen dolgot kell erősen akarnunk: hinni önmagunkban, akkor a világ is hisz bennünk. Ha szenvedéllyel, elhivatottsággal, erős akarral dolgozunk, az jókedvet ad, derűt és harmóniát szül, bizalmat és reményt ébreszt mindenkiben. Így lesz a tudásnak értéke, az embernek tisztelete.

Ti, tiszta szívű fiatalok, keressétek a magasba törő utakat, ne riasszanak az akadályok. Minden megvalósult cél annyit ér, amennyi erő rejlik a megvalósításban. A világ tele van hívással, gyorsan kielégíthető vágyakkal. Az élet a jól megválasztott utakra, a célokról, a nemes feladatokról szól. Jól figyeljete

a szívetekkel, hogy különbséget tudjatok tenni a hamis csillogás és az értékek között. Legyen bennetek elszántság nemzeti kincseink megőrzésére és hiánytalan átadására.

A szülő, a család a belső harmónia kisugárzásával és a nevelő példa erejével alakítsa ki erkölcsi, emberi értékeit, vigyázva az igaz, a szép és a jó meghatározó erejét. Bölcs és nemes hagyományait, nemzeti és szellemi kincseit örökítse az utódokra. Tanítson meg az utak közötti különbségre, az indulás megfontolt választására, az érkezés átgondolt értékelésére, a tanulások leszűrésére. Szorgalmazza az úton összegyűjtött értékeknek a jellembe való beépülését.

A politikai képviselő, az egyházak, a civil szervezetek feladata, tudatosítsák a kételkedőben a hitet az Istenben, emberben, anyanyelvünk szellemi fellegvára bevehetlenségének bizonyosságában. Követeljük meg a szlovákiai magyar kisebbség nevében a pedagógiai szakmai fejlesztések megteremtésének lehetőségét, az európai színvonalú és szemléletű minőségi tankönyvek megjelenését, a mindennapok nyelvhasználatában az anyanyelv gyakorlásának jogát, az alapvető kisebbségi normák betartását.

Mi, akik a 10. országos tanévnyitó ünnepség részesei vagyunk, ezt üzenjük az európai népeket összesítő Dunától a napfényes Csallóközön, Mátusföld, Ipolyság tájain át, a kincses Gömörország dombjai között, a termékeny Ungvidéken, és Bodrogközben élő magyaroknak a szőke Tiszáig.

Éltessük a hitet, a reményt, hogy feladatot teljesítünk, fontos küldetésünk van a világban.

Higgyük, közös dolgunk olyanokat alkotni, amin nem fog a halál.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége megbízásából Ádám Zita, az SZMPSZ aelnöke

Tartalom

Üzenet a szlovákiai magyar iskolákba	2
Szeptemberi tanévkezdéseink	3
Országos tanévnyitó tizedszer	4
Kiállunk a jogainkért	5
Szlovákiai állatfarm, illetve mi is az a kettős mérce	6
Az oktatási miniszter megint rúgott belénk egyet	7
Érsekkétyi beszámoló az Országos Református Tanévnyitóról	8
Csodálatos hét a festői hegyek között	10
Jelet hagyni	11
Élménybeszámoló a Goethe Intézet németországi továbbképzéséről	12
Magyarországi nyári továbbképzések	14
Digifórum	15
Interjú H. Nagy Péterrel	16
Történelmi évforduló	18
As salem alejkum!	20
VI. Jókai Mór vers- és prózamondó tábor	21
Ajánló	22
Visszatekintő	23
Képriport	24

Szeptemberi tanévkezdéseink

Néhány évtizede környékünkön a szeptember elsejék az iskolakezdést jelentették nemcsak a diákok, a pedagógusok és az iskoláskorú gyermekek szüleinek, de a széles nyilvánosság számára is. A mostani szeptember elsejék kissé megkevernek bennünket, hiszen az alkotmány ünnepe hátrább szorította a naptárban a tanévkezdést, ráadásul az idei szeptemberi első napon, éppen az alkotmányra hivatkozva lépett életbe a nyelvhasználati jogainkat tovább korlátozó módosított nyelvtörvény.

Mindezek ellenére elkezdődött a 2009/2010-es tanév, s a tanulók között ott van az a megközelítőleg 3700 magyar első is, aki anyanyelvi iskolában kezdi meg tanulmányait.

Az oktatási minisztérium és a szakmai intézmények mellett elsősorban az iskolaigazgatóktól, a pedagógusoktól, az iskolatanácsoktól, az önkormányzatoktól és a szülőktől függ, hogy folytatódik-e a megújulási folyamat a felvidéki magyar iskolákban, a műveltség gyarapodása, közösségünk szellemi értékeinek növelése, megelégedettsége, derűsebb világlátása érdekében. Reméljük, hogy mindehhez az iskolák vezetése megteremti azt a szellemi, közösségi fundamentumot, és biztosítja azokat az alapvető anyagi forrásokat, melyekre a felelősségteljes munkát építeni lehet, és a nagy- és kisiskolákban is meglik a mai világ oly nehezen kibogozható változásaiban a helyes utakat, önmagukban az elszántságot a hatékony cselekvésre, s hogy ezekhez társul az égiek áldása is.

Iskoláinkban a tavalytól érvényes állami művelődési programok szabják meg az oktatás tartalmát. A nevelőtestületek a létrehozott iskolaprogramokkal lehetőséget és némi szabadságot kaptak az iskola sajátosságainak kiemelésére. A pedagógusok munkáját nehezíti, hogy az oktatási minisztérium által uralt tankönyvkiadás nem hozta be lemaradását az új tankönyvek kiadása terén. Örülünk viszont annak, hogy szövetségünk tagjai közül többen sikeresen pályáztak új tankönyvek megírására. Elkészült az elsősök számára az új ábécékönyv és a számtankönyv, valamint az ötödikesek szlovák tankönyve, mely a szövetségünk keretében működő szlovák szakcsoport munkájának is érdeme. Ehhez a tankönyvhöz az SZMPSZ módszertani kézikönyvet jelentetett meg. A napokban, három régióban a helyi értékek oktatásához szintén kiadványokat jelentetünk meg.

Sajnálatos, hogy az állami oktatásirányítás és a szakmai intézmények csak érintőlegesen figyelnek oda a magyar nyelvű oktatás fejlesztésére. Az elmúlt hónapokban a pedagógusszövetség megpróbálta hiányos képviseletünket az oktatás szakmai irányításában erősíteni. Sajnálatos, hogy a magyar iskolák módszertani központjának létrehozására benyújtott írásbeli kérelmünket az oktatási miniszter nem hajlandó támogatni. Így kérdésessé vált, hogy a pedagógusok továbbképzési rendszerében az oktatás nyelvén mit tud nyújtani a képzésért felelős Országos Pedagógiai Módszertani Központ. Bízunk viszont abban, hogy a Selye Egyetem és a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, szövetségünk és a Comenius Intézet megfelelő továbbképzési lehetőségeket tud felkínálni a magyar iskolák pedagógusainak.

Napjainkban nem maradhatunk ki az oktatás meghirdetett reformjából. Nem lehetünk pusztán alkalmazói a mások által ránk kényszerített megoldásoknak. Ezért is lehettek sikeresek a szövetség által koordinált nyári egyetemi programok. Komárom, Rimaszombat, Szováta, Csikszereda, Székelyudvarhely, Újvidék, Szabadka és a magyarországi képzőhelyek - színvonalas programot kínálva - ebben az évben is várták a szlovákiai magyar pedagógusokat.

Kiváló tanáraink évek óta igyekeznek lendületet adni a tanítás módszertani megújításához. Az új tanévben is a színvonalas szakmai pedagógiai munka, a gyermek képességeire való odafigyelés, a sokrétű és vonzó programok, versenyek biztosíthatják azt, hogy a diákok jól érezzék magukat az iskolában ismeretekre, készségekre, alapos tudásra tegyenek szert.

Közel másfél évtizede volt, amikor iskoláink kétnyelvűsítése ellen, majd a kétnyelvű bizonyítványokért tiltakoztunk tömegesen. Ma a magyar iskolák pedagógusainak véleményét kifejezve a Pedagógusszövetség vezetése úgy látja, hogy a nyelvtörvény immár sokadik példája a kisebbségünk életét és mindennapjait érintő durva támadásoknak, és nem egyezhetünk bele abba, hogy anyanyelvünk használatát tovább korlátozzák.

Jövőkön alakulása szempontjából különösen mi, pedagógusok nem lehetünk közömbösek nyelvi jogaink további kurtítását illetően, mivel anyanyelvünk társadalmi rangjának csökkentése az anyanyelvi oktatás létjogosultságát kérdőjelezi meg. Közel másfél évtizede egységes fellépéssel képesek voltunk megállítani az iskoláinkat ért támadásokat. Ma is leginkább közösségünk összetartásának erejében és vezetőink példamutatásában kell bízunk. Ezért elszomorító, ha még a megerősödésünket szolgáló hivatott rendezvényeket - így a tanévnyitót is - egyesek soraink megosztására igyekeznek kihasználni, vagy intézményvezetőként kishitűségből vagy félelemből nem a példát adják tovább.

Becsüljük meg sajátosságainkat, s tegyünk meg mindent azért, hogy közösségünk tagjaiban erősödjön a hit és a cselekvőkészség! Pedagógusaink a színvonalas oktatás mellett serkentsék a diákok tudásszomját, szolgáljanak számukra követendő példával! Akkor talán reménykedhetünk abban, hogy az idén végzett pályakezdő pedagógusokat és tapasztaltabb társaikat is kíváncsi diákok, igazi kihívások, lélekemelő élmények, hosszú távú perspektívák várják a felvidéki magyar anyanyelvi iskolák katedráin.

Pék László

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének lapja

Felelős kiadó: Pék László

Tel./fax: 031/780 7928, e-mail: pek@szmpsyz.sk

Főszerkesztő: Hajtman Béla

Tel./fax: 035/77 77 313, e-mail: hajtman94@gmail.com

Nyelvi szerkesztő: Szanyi Mária

Tel.: 031/780 4864, e-mail: szanyi.maria@gmail.com

Grafika, tördelés, nyomás: PRINT-K, Komárno

Címlapkép: Tudásra szomjasan, felelésre készen (illusztrációs fotó)

A szerkesztőség postacíme:

SZMPSZ, Villanytelep u.2., P.O.BOX 49., 94501 Komárno 1

Tel.: 035/77 77 313, fax: 035/77 14 756

e-mail: pedforum@szmpsyz.sk, szmpsyz@szmpsyz.sk

honlap: www.szmpsyz.sk

Engedélyezési szám: EV 3408 / 09

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

A lap támogatói:

Pázmány Péter Alapítvány
az MK Oktatási Minisztériuma
az SZK Kulturális Minisztériuma
Szülőföld Alap, Budapest

Országos tanévnnyitó tizedszer

Még élénken emlékszem az első, Deákiban tartott tanévnnyitóra. Akkor egész idő alatt a könnyeimmel küszködtem a meghatottságtól. Részese voltam egy szívet melengető emelkedettségnek, amelyet a hely szelleme, az ország teljes magyarlakta területéről összesereglett nagyszámú résztvevő, az elmondottakból sugárzó remény hangulata váltott ki. Azóta is ehhez az elsőhöz hasonlítom a tanévnnyitókat. Valamennyinek más a hangulata, mert mások a körülmények, más a helyszín, mások a szereplők. Az elmúlt évben a Kassai Dóm 500 éves falai közül bocsájtottuk útjára az új tanévet, az ideai üzenet egy kis faluból, egy alig 15 éves templom hangulatos teréből szólt a felvidéki magyar iskolák pedagógusaihoz, diákjaihoz és a szülőkhöz.

A Gortva mentén egy bazalt kúpon omladozó várom körül fekszik Ajnácskő község, amely otthont adott az ideai tanévnnyitónak. A Kis Boldogasszony templom Novák István Ybl-díjas építész tervei alapján 1995-ben épült. Két tornyával, puritán belső tereivel, a hegyekre tekintő és azokat tükröző ablakaival Isten dicsőségét és egy közösség alkotó erejét hirdeti. Ebben a templomban gyűltek össze pedagógusaink Kassától Pozsonyig.

A helyi szervezők nevében Lukács Annamária, a gömöralmági iskola igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket abban a reményben, hogy a jó szó, az okos gondolat egyszer előnybe kerül, és alábbhagy a gyűlölet, az acsarkodás, megszűnik a megosztottság.

A község polgármestere Hunyák József, akinek minden bizonnyal a rendezett faluközpont is köszönhető, a házigazda szerepében kérte Isten kegyelmét és áldását a kezdő és gyakorló pedagógusokra, a gyermekekre és azok minden felmenőjére.

Az ökumenikus istentiszteletet Vadkerti István katolikus esperes és Nagy Ákos református lelkész tartották. Az evangélium a sziklára épített házról szólt, az erős alap fontosságát hangsúlyozta az esperes. A pedagógus küldetése és hivatása Istentől származik, ennek szellemében kell hát munkánkat végezni.

A református lelkész hozzánk intézett beszében el-

mondta, hogy nem felhőtlen boldogságban kezdjük meg az új tanévet. Korlátok közé akarják szorítani anyanyelvünket, lépten-nyomon a megosztottságunkba ütközünk és a nyitott határ ellenére sem mindenki élhet a szabadság jogával. Az ember már csak olyan, hogy a szomorúság erősebb benne, mint a remény. „Annyi balszerencse közt, annyi vizsály után...” és mégis itt vagyunk, mondta. Miben bízhatunk hát? Krisztus itt van velünk, nem kell magunkban hordoznunk a terhet. Az idén is megtörtük az új kenyeret, tudjunk és akarjunk örülni és teljesítsük feladatunkat minden körülmények között! Wass Albert szavaival fejezte be magvas gondolatait:

„...Örvendezetek hát magyarak, bármit is lát szemetek a ma sötétjében: a szabadulás perce közeledik! Ne várjátok azonban és ne keressétek se ágyúk dörgésében, se hangzatos politikai jelszavakban: az Úr igazsága halkán jár és békeesség kíséri. Az Ő akarata rendelkezett már minden dolgotokban, s az Ő rendelkezését nem idő méri, hanem tudás, lelki tudás. Az Úr nem számokban méri az igazság győzelmét, hanem az igazak cselekedeteiben. Ne keserítsen el a gyöngék hűtlensége sem! A nyelvét vesztett magyar önmagát rövidíti csupán, nem nemzetét. [...] Gondozzátok csak a mustármagvakat s egyébbel ne törődjete!”

Tizennyolc okos, csillogó szemű kis elsős sorakozott fel a szentély előtt, akiknek bája könnyeket csalt néhányunk

szemébe, és miként Jézus megáldotta a gyermekeket, az esperes is megáldotta őket rövid műsorukat követően.

A továbbiakban Pék László, az SZMPSZ elnöke szólt a gyülekezethez. Beszélt a kormánynak a magyar iskolákat gyötrő politikai, ideológiai lépéseiről, a közösségeinkre nehezedő nyelvtörvényről és arról, hogy nem engedhetjük meg történelmi földrajzi neveink kiirtását. Küzdeni fogunk megaláztatásunk ellen, nem engedjük szétzilálni emberi közösségeinket és értékeinket. Erősödjön bennünk a hit, fejezte be mondani valóját az elnök.

A tanévnnyitó ünnepi beszédet „Az értékre nevelő példa” címmel Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke tartotta. A Püspök úr mindenekelőtt biztosította a jelenlévőket az anyaország együttérzéséről ezekben a nehéz időkben. Majd a pedagógus példamutatásának fontosságáról beszélt. A felnövekvő gyermek a példákön tanulja az értéket. A világ egyre inkább az érdekek világa lett, a profit világa. Az értékek világára egyre nehezebb elfogadható jó példákat találni. Nagy tehát a pedagógus felelőssége, mert a mintakövető gyermek szemében ő az előjáró, akit magatartásban, erényességben követnie kell. Az érdek helyett igazi értékeket kell közvetíteni a gyermekek felé.

A pályakezdő pedagógusokhoz Lázár Erzsébet és Lázár Ferenc nyugalmazott pedagógusházaspár szólt.

Négy évtizednyi szolgálat után derűsen, hittel beszéltek a pálya szépségéről. Tegyenek meg mindent azért, hogy az iskolák gondozott, ápolt veteményeskertek legyenek. Ahol a csodának meg kell történnie, az a tanterem. Apró sikerekből áll össze az eredmény, amely a pedagógus sikere. Lámpások menjetek és világítsatok – mondták.

Végül az elmaradhatatlan „Üzenet a magyar iskolákba” hangzott el, ezúttal Ádám Zita tolmácsolásában. Többek között a következőket mondta: „...a szlovákiai magyar közösség minden tagja hittel, meggyőződéssel, komoly elszánttsággal legyen a közösség jövője, az anyanyelvi művelődés iránt. Állítson őrhelyeket, vigye oda ereklyéit, értékeit, őrizze azt a halhatatlanságnak, hogy nyomai megmaradjanak a jövőnek. [...] Ha szenvedéllyel, elhivatottsággal, erős akarattal dolgozunk, az jókedvet ad, derűt és harmóniát szül, bizalmat és reményt ébreszt mindenkiben. Így lesz a tudásnak értéke, az embernek tisztelete. [...] Ti, tiszta szívű fiatalok jól figyeljetelek a szívetekkel, hogy különbséget tudjatok tenni a hamis csillogás és az érték között.”

Maradandó élményben részesültem, ám szomorkás hangulatotól nem tudtam megszabadulni. Parlamenti képviselőink két oldalon ültek, jelezve, hogy már többé nem tartoznak össze. Megosztódtunk, elkezdődött valami rossz...

Kozsár Julianna

Kiállunk a jogainkért

Az SZMPSZ elnökének felszólalása a dunaszerdahelyi tiltakozáson, 2009. szeptember 1.

Másfél évtized után újra országos méretben tiltakozik a szlovákiai magyar közösség. Akkor a magyar iskolák kétnyelvűsítése ellen, majd a kétnyelvű bizonyítványokért tiltakoztunk tömegesen. Emberi és közösségi jogaink érdekében, az anyanyelvű oktatásért, jövőnkért mentünk az utcákra. Galánta, Bátorkeszi, Búcs példaként szolgálhat önvédelmi kiállításunkra. Ma nyelvhasználati jogaink újabb csorbítása miatt állunk szorosabban egymás mellé itt Dunaszerdahelyen és a világ több pontján.

Most is emberi méltóságunkat érezzük megalázva. Az anyanyelv, ahogyan minden ember számára, úgy számunkra is fontos, mert ez a nyelv nemcsak a körülöttünk levő világgal való kapcsolattartásnak az eszköze. Ezt a nyelvet a lélek élteti. Ez a nyelv embriónális állapotunktól kísér bennünket, és a múlt örökségét nyújtja számunkra. A mi anyanyelvünkben is ott van elrejtve a megtapasztalt élet essenciája, a ráncos arcok és a sírkövek üzenete, egy sokat próbált nép világlátása, magatartása, jókedve és szorongásai, s a felgyorsult időben is őrzi mindazt, ami egy nép tisztességes szándékaihoz szükségeltetik. Az anyanyelv nem piros-fehér-zöld, és nem piros-fehér-kék színű. Ez a nyelv a szívárvány ezer színében játszik, nem azért, hogy elválasszon, hanem hogy a lelkiület gazdagságával közelebb hozzon bennünket egymáshoz.

Nemcsak sajnálatos, de a 21. század együttéléséhez nem illő, a sokszínűsége épülő Európai Unió elveit sértő, hogy a hatalmon levő szlovák politikai elit emberek közötti feszültséget szító nyelvtörvény-módosítást erőltet ránk

Az anyanyelv nem piros-fehér-zöld, és nem piros-fehér-kék színű.

– sajnos a többségi nemzetet befolyásolni hivatott közéleti szereplők többségének jóváhagyásával, és az Európai Unió politikus-adminisztrátorainak és bürokratáinak hallgatása mellett.

Kedves szlovák politikusok! Önök továbbra is átlagon felüli kisebbségi nyelvi jogainkról áradoznak, amikor évtizedek óta csak veszteségeinket szaporítják? Önök tényleg hisznek abban, hogy a nemzetiségek hozzájárulnak az ország kulturális sokszínűségéhez?

Kedves európai politikusok! Merre tart a nyelvi, vallási változatosságára büszke kontinens? Vízióként enyészik el az Önök által ígért régiók Európája. A gazdasági érdekek, a kelet-közép-európai piaci terjeszkedések felülírják mindent? Hol vannak az ügyeletesi a tisztesség, az emberi és a kisebbségi jogok betartatásának? Amikor jogok sérülnek, Önök tényleg úgy látják, hogy nincs más dolguk, mint csöndre inteni a „rakoncátlankodó” feleket?

Mit segít az a törvény megoldani, mely már első

két sorában – az államnyelv előnybe helyezésével – a felsőbbrendűséget deklarálja, féltelmet keltve büntethetővé teszi a nyelvi vétségek elkövetőit, indokolatlan többletterheket ró a kisebbségi szervezetekre, a pedagógusokra, beavatkozik a magánszférába, nem kímélve a kórházak kiszolgáltatóit be- tegeit sem?

Iskoláinkat, pedagógusainkat a hatalom nem kényeztette el az elmúlt években. Az oktatási minisztérium nemzetiségi főosztályáról elbocsátották a magyar szakembereket, kitalásra ítélték a magyar földrajzi megnevezéseket a tankönyvek-ből. A magyar iskola a szlovák iskolának sima mutációjaként funkcionál, az általunk kezdeményezett, magyar iskolákat segítő intézmény létrehozására irányuló kérelmünket az oktatási minisztérium elutasítja.

Mindezek ellenére érdekeltek vagyunk a békés együttélésben. Magyar tannyelvű iskoláinkban fontosnak tartjuk a szlovák nyelv megtanulását.

„Az ország nyelvét meg kell tanulnotok, az édesanyátok nyelvét nem szabad elfelejtenetek.” – mondta ki egykoron

vélekedését a valós helyzettel szembenézve Benedek Elek.

Le kell szögeznünk, hogy bár nyitott világunkban a nyelvismeret jelentős szerepet játszik, az általános ismeretek és a szakmai tudás megalapozását elsősorban az anyanyelv biztonságára épülő iskolai tanulmányok jelenthetik. Azzal, hogy gyermekeink anyanyelven szerzik meg a tudást, az élet természetes rendjéhez igazodnak.

Mostanában újra eszembe jut Gandhi vélekedése a hatalommal rendelkezők és a kiszolgáltatottak viszonyáról. Ő évtizedekkel ezelőtt, a világ egy egész más táján, békésen mondta az angolok szemébe: „Nyomjatok el minket, ahogy nektek tetszik, mégsem lesztek képesek arra, hogy örökké ellenségeink legyetek.” És az általa meghirdetett polgári engedetlenséggel országa megszerezte függetlenségét.

Tisztelt Nagygyűlés!

A szlovákiai magyar pedagógusok jelentős számát tömörítő szakmai civil szervezet ennél a nyelvtörvény-módosításnál tisztességebb és nagyvonalúbb megoldásokat vár el Szlovákia kormányától. Egy fiatal ország rangját is növelheti, ha a korhoz illő megoldást választ.

Fontos a tiltakozó összefogás, de a közeljövőben egy megalapozottabb, a tudományos ismeretekre épülő, korszerű, az EU-ban is sikeresen alkalmazható kisebbségpolitika kidolgozására és gyakorlatba vitelére van szükség, beleértve az autonómiák nyújtotta lehetőségeket is. Évtizedeken át nem játszhatunk vesztes kimenetelű játékot, és olyat sem,

A közönség

mely minduntalan az egymás elleni hadakozásról szól.

A nyelv jó időben ékesség, nehéz időben menedék.

Önmagunk számára kell elsősorban tudatosítanunk, hogy igényesek legyünk anyanyelvünkkel szemben. Használjuk ki a kisebbségi nyelvtörvény nyújtotta lehetőségeket, a névhasználat, a magyar nyelvű írásos beadványok és a nyilvános érintkezés vonatkozásában. Az önkormányzatok segítsék az oktatási és egyéb intézményeket ezeknek a jogoknak a gyakorlásában és kiterjesztésében. Alakítsuk ki nyelvhasználati szokásainkat, a mindennapi életben ne szégyelljünk megszólalni anyanyelvünkön! Lehet sunyítva is élni, de az méltatlan és megalázó.

Nem a másét követeljük. Őseink templomok, iskolák

sokaságát emelték e tájon, első összefüggő írásos nyelvemlékünk is ide kötődik. Mi sem hagyhatunk torzókat magunk után. Minden falba épített kőnek értelme van.

Tamási Áront idézve: „Ez a nép eddig is munkával és az erkölcsi érzék örökségével kereste a boldogulás útját, és álmai vannak, melyek nem a zsványoké, hanem a jövődőé”. Az életünket meghatározó nagy dolgok a lelkünkben dőlnek el, a cselekvő változtatásokhoz pedig hit és az eddigieknél sokkal nagyobb elszármások szükségeltetnek. Kívánom, hogy legyen ehhez erőnk és kitartásunk!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Pék László

Szlovákiai állatfarm, illetve mi is az a kettős mérce

Az iskolában azt tanuljuk és tanítjuk, mert erkölcsi szempontból is ez a helyes (kultúránk több ezer éves fennmaradása igazolja), hogy az igazság, a tények megismerése és az emberi értékek védelme létünk lényegéhez tartozik.

Antigoné a biztos halált is vállalva szegült szembe a zsarnok parancsával, mely elentétesnek bizonyult az ősök hagyományaival és az isteni törvényekkel. „Megmutathatód, ki vagy: dicső ősohhoz méltó, avagy hitvány utód.”

Hamlet apja halálának okát és a gyilkos személyét kutatja,

mert tiszta lelkiismerettel nem lehet, nem szabad elviselni a nyilvánvaló hazugságot.

Zrínyi és Dobó a „papírforma” ellenére a sokszoros túlerővel is szembeszáll, mert nemzetünk létét, szabadságát, a keresztény kultúrát vagyis a jövőnket fenyegette veszély.

Petőfi mulatozó legényei a falu végi kocsmába otrombán betolakodó küldöncöt küldik önkényurukkal egyetemben a pokolba.

Ez mind tananyag, amelyet illik ismerni! És illik magatartásunkban követni.

Ugyanakkor más helyről olyan elvárásokat akarnak elénk állítani, melyek szerint fátylat kellene borítanunk erre a múltra, legalábbis azokra

a tényekre, amelyek példát, tanulságot állítanak elénk, illetve el kellene felednünk azt, hogy az idegen betolakodók milyen bűntények segédletével ültek a nyakunkra (Trianon, Benes dekrétumai), viszont más népek egykori sérelmeit kötelezően kell emlegetni, mert szerintük ezt a múltat nem szabad felednünk (pl. szlovák nemzeti követelések, holokauszt stb.). Kettős mérce: a magyar ügy említése nacionalizmus, de az idegen népeké már demokrácia.

Kötelező tananyag a demokrácia története, az emberi szabadságjogok egyetemes nyilatkozata, az öngazgatási formák és önkormányzatok működése, az önrendelkezési jog gyakorlása, de újabban

nem csupán tiltani akarják, hanem bünténné is akarják minősíteni a szabad véleménynyilvánítást, az igazság nyilvánosságra hozatalát és az önrendelkezés követelését, ha az a magyar népre vonatkozna. Érthető már, hogy miért csökkentették a történelem oktatásának óraszámát?! (Szakközépiskolákban heti 1 óra, és csak két éven át)

Állítólag Csehszlovákia a nemzeti önrendelkezés jogán alakult meg (bár tudjuk, hogy nagyhatalmi döntéssel, és erről népszavazást soha nem írtak ki), és hogy Szlovákia a szlovák nemzet önrendelkezési jogán jött létre, vált ki Csehszlovákiából (de ezt is parlamenti szavazással döntötték el csupán), de ilyen

jogot az államhatalom képviselői szerint magyar nemzet nem kaphat. Hol van itt az egyenjogúság, egyenrangúság, demokrácia és európai rangú jogrend? S ha ezt így akarják felülről ránk erőltetni, akkor miért nem hívják ezt a rendszert diktatúrának?!

Ünnepelni kell a szlovák nemzet önálló állammá formálódását, azoknak is, akik nem kis arányban őshonos lakosokként nem ehhez a nemzethez tartoznak, de ebben az államban élnek. Az államalapítókat és a szlovák nemzeti eszme képviselőit kötelezően tisztelni kell, falvakat, városokat, intézményeket, utcákat neveztek el róluk, de aki a magyarság számára ugyanilyen jogokat kérne, az máris felforgató, közveszélyes, ellenség megbélyegezést kap. Mert a hatalom szemében az a jó magyar, aki elfogadja a meghamisított történelmet, aki elfelejti édes anyanyelvét avagy legalábbis nem akarja gyakorolni, aki megbékél azzal, hogy másodrendűvé degradálnak szülőföldünkön, és lojálisan annak örvendezik, hogy milyen jó a helyzet, mert nem vernek agyon azért, ha

otthon a családban magyarul beszélünk, és helyesnek tartja, hogy ezt a jogot a közéletben nem kell erőltetni. Megengedik, hogy tájékoztató szinten kiírhatjuk településeink ősi nevét, de a hivatalos használatban ez egyenesen tilos! Az ilyen hatalmi úton gyakorolt erőszak következménye és a behódoló talpnyalók, lojálisok és „kompromisszumra (valójában megalkuvásra) kész” cselédek tevékenységének eredménye, hogy a felvidéki magyarság létszáma felére csökkent, miközben a megszerzett hatalom jogán basáskodó úgynevezett államalkotó nemzet háromszorosára nőtt az elmúlt kilencven év folyamán. Van olyan település, ahol alig van olyan, aki magyarnak vallotta volna magát a népszámláláskor, de a temetőben a sírköveken alig van más nyelvű felirat. Mi ez, ha nem zsarnokság, szlovák nemzeti imperializmus?! Együttműködést kérnek, de olyan áron, hogy adjuk fel természetes közösségi értékeinket, jogainkat. Egyenrangúságról beszélnek, de kisebbségnek és kisebbségnek neveznek (mert valóban kevesebb jogunk van). Lojalitást

kérnek, hogy fogadjuk el a népünk megalázását eredményező jogrendet. Valójában behódolást, megalkuvást, alávetettséget, asszimilációt várnak el tőlünk. Azt hirdetik, hogy gazdasági érdekünk és érvényesülésünk céljából kell megtanulnunk szlovákul, de közben azt szeretnék csupán, hogy feladjuk a magyar nemzethez, őseinkhez fűződő természetes emberi érzéseinket, hogy elfelejtsük anyanyelvünket, és a kommunikációs készség fejlesztése helyett azokat a személyeket kell kötelezően tisztelnünk, akiknek talán legnagyobb érdeme csak az volt, hogy nem szerették avagy egyenesen gyűlölték a magyarokat. Olyan történelmet kell tanulnunk, amely saját nemzetünket semmizeti ki ősi földjén, mintha barbár betolakodók lettünk volna, és nem egy ősi kultúrközösség tagjai és az emberiség kultúrkincsének közvetítői már legalább 1600 éve itt a Kárpát-medencében. Eleve már ősi földrajzi neveinktől is megfosztanak, hogy a teljes kismizettség állapotában megaláztatott alávessük magunkat a végső megoldást jelentő önfeladás kilenc évti-

zede módszeresen szervezett programjának. Ehhez egyéneket, csoportokat vásárolnak meg, akik magukat magyaroknak hirdetve ennek a nemzetvesztő programnak követői és propagandistái lesznek jó pénzért, pozícióért, előnyökért avagy csak azért, mert zsarolhatóak valamilyen tisztességtelen ügyük kapcsán.

Fel kell ismernünk idejében a bűnt, és meg kell neveznünk a bűnösset egyetemben, hogy ezek a számunkra előkészített zsákutcák és téveszmék még csírájukban megrohadjanak, táptalajjá válva hitvány példájuk nyomán az igaz út számára, mely nem akar semmi jogbéli többletet, csak annyit, amennyi másnak is jár. Ha pedig ez nem engedtetik meg számunkra, akkor alkotmányos jogunk van az ellenállásra. Mert jobb becsülettel áldozattá lenni, mintsem tisztességtelenségben élni. Nem leszünk hitvány vágómarhák, melyeket az asszimiláció vágóhídjára vihetnek!

Mihályi Molnár László

Az oktatási miniszter megint rúgott belénk egyet

A Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériumának honlapján már megtalálható a 2009/2010-es tanévben hivatalosan értékelt (és anyagilag jutalmazott) tanulmányi versenyek listája. Bár a miniszter által aláírt Pedagógiai Szervezési Útmutató még a magyar tannyelvű iskolák számára szervezett „Ismerd meg a szlovák nyelvet” és a „Tompá Mihály Napok” versenyeit is hivatalos versenyként ismeri el, az értékelt versenyek listáján már nem szerepelnek. Annak ellenére sem, hogy a hasonló ruszin nyelvű szavalóverseny továbbra is hivatalosan értékelt versenyként zajlik majd a jövőben is.

Miniszterünk megint kimutatta a foga fehérjét, hiszen ezzel a semmivel sem indokolt, diszkriminatív húzással egyértelműen anyagi hátrányba juttatta a magyar tanítási nyelvű iskolákat, amelyek számára a következő tanévtől elmaradnak az említett versenyeken előkelő helyezéseket elért diákok után kapott pontok. Mivel a lista semmiféle indoklást nem tartalmaz, illetve semmiféle előzetes hivatkozások nem utaltak a lista megváltoztatására, jelen helyzetben a magyar iskolák kénytelenek lenyelni a békát. Azt viszont érdeklődve várjuk, hogy amikor eljön az idő a kérdések nyilvános megválaszolására, vajon miféle mellesbeszélésnek és ködösítésnek leszünk tanúi? És lesz-e, illetve létezhet-e egyáltalán megfelelő indoklás? A probléma kapcsán mindenesetre parlamenti interpellációt intéztem a miniszterhez, kíváncsian várom válaszát.

Mgr. Andruskó Imre, parlamenti képviselő, a komáromi Selye János Gimnázium igazgatója

Érsekkétyi beszámoló az Országos Református Tanévnyitóról

2009. augusztus 29-én Tatán, a Pápai Református Kollégium Tatai Gimnáziumában tartott immáron 15. alkalommal a magyarországi református iskolák, óvodák és egyéb, az oktatással szoros kapcsolatban lévő intézmények közös, istentisztelettel egybekötött tanévnyitó ünnepsége, melyen az érsekkétyi Egyházi Alapiskola és Óvoda igazgatónöje, **Bohák Valéria** átvehette a **Makkai Sándor-díjat**.

Ünnepi áhítat: Aki szépen énekel, kétszer imádkozik

Ábrám Tibor főgondnok és a díjazottak: Barthos Zoltánné, Bohák Valéria és Horváth Alajosné

A mintegy 118 magyarországi református intézmény mellett a Felvidék is képviseltette magát, hisz az érsekkétyieken kívül jelen voltak a lévaiak, martosiak, rimaszombatiak.

A lelkészekkel, igazgatókkal, tanítókkal, tanárokkal, óvónőkkel, diákokkal, szülőkkel, érdeklődőkkel, iskolázás-lókkal telt templomi közösség előbb a 25. zsoltárral kért az Úrtól oltalmat, vezetést, majd az igét **Dr. Bölscei Gusztáv püspök**, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkesi elnöke hirdette. Mózes I. könyvének 31. fejezetét magyarázva rámutatott arra, mennyire fontosak örök törvényeink, hisz Krisztus igazságának alaptörvénye: „a Jákókból is Izraéleket tud teremteni“, ugyanis „nem ember az Isten, hogy hazudjon“. Ha az Úrral halad az ember, bármennyire is kacskaringós, próbákkal teli az útja, az áldás az övé lesz, mert Isten szent alaptörvényei nélkül nincs semmi. Majd a „*Ki Istenének átad mindent, bizalmát csak belé veti...*“ kezdetű 274. dicséret eléneklése után megkezdődött a tanévnyitó. Felcsendült nemzeti imádságunk, melyet a vendégek köszöntése követett. Előbb **Steinbach József püspök**, majd a Tatához köthető kiemelkedő személyiségek felsorolásával, valamint Tata új büszkeségének, az igencsak fiatal református gimnáziumnak a méltatásával folytatta üdvözlő gondolatait a város polgármestere, **Michl József**. A tatai református intézmények bemutatása **dr. Márkus Mihály lelkipásztor és tiszteletbeli püspök** tiszteje lett. Persze emellett rámutatott a dátum kapcsán a mohácsi vész tanulságaira, mindezt Ady versének idézetével hangsúlyozta, végszava pedig a buzdító „Érdemes!“ volt.

Tanévnyitó beszédében **dr. Huszár Pál főgondnok**, a Zsinat világi elnöke kiemel-

A kiállításon

te: „a tudás felelősséggel jár“, közben rámutatott, hogy valamennyi református oktatási-nevelési intézmény fontos küldetést teljesít az óvodától az egyetemig. **Papp Kornél zsinati oktatásügyi irodavezető** a 2009/2010-es tanévet érintő változásokat, korlátozásokat vázolta, s kiemelte, a református oktatás egyik erőssége az utánpótlás nevelésében van.

Ezután **Ábrám Tibor főgondnok**, a Zsinat világi elnöke szólította az Úr asztalához a Makkai Sándor-díj jutalmazottait. Ez év májusában Budapesten döntött a Magyarországi Református Egyház zsinata a református közoktatási intézményekben dolgozó pedagógusok elismerésére alapított Makkai Sándor-díj odaítéléséről. Eszerint **Barthos Zoltánné gödöllői igazgató**, **Bohák Valéria**, az érsekkétyi református iskola igazgatója és **Horváth Alajosné kecskeméti tanárnő** részesült a díjban, mely azon tanárokat, tanítókat illeti, akik „a református nevelési eszmények gyakorlatba való átülteté-

sében érdemeket szereztek“. A főgondnok ismertette a díjazottak életpályáját, szolgálatát. A helyi gimnázium igazgatójának, **Dr. Kálmán Attilának** munkáját is elismerte a zsinat: az ősz folyamán az Imre Sándor-díjat veszi át. Az egyes beszédek közt a tatai gimnázium diákjai adtak színvonalas műsort.

A tanévnyitó perselypénzét ezúttal a felvidéki református oktatás támogatásának előmozdítására **Fazekas László felvidéki püspök** úr vehette át.

A Szózat eléneklése után a gimnázium nagytermében fenntartói-intézményvezetői értekezletre került sor, melynek keretében **Papp Kornél** tájékoztatta a jelenlévőket a várható változásokról. A tudnivalókat **Márkus Gábor**, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója egészítette ki.

Számos kapcsolódó rendezvény színesítette az ünnepséget:

- a Református Pedagógiai Intézet Kálvin pályázatára

beérkezett alkotások bemutatása,

- Cs. Kiss Ernő, 80 éves tatai fadaragó népművész rajzai, fa és szaru faragásai,
- Zilahy György (1929-1966) Tatán született festőművész képei,
- a gimnázium diákjainak rajzai,
- a Nemzeti Tankönyvkiadó könyvbemutatója és vására,
- hatezer Hollandiából kapott Biblia szétosztása,

-aa-

Bohák Valéria családtagjaival és barátaival a szeretetünnepségen

- keresztyéni szeretetre buzdító bábjátékok, matematikai készségeket fejlesztő játékok bemutatója,
- a Tatai Református Egyházközség fúvószenekarának térzenéje,
- a Kenderke iskola énekeinek és néptáncosainak bemutatója.
- A résztvevőket szeretetvendégség is várta.

„...járd az utat...“ énekeltek a templomban. S valóban a nekünk rendelt utat kell megtalálnunk, azon híven járunk. Hallottunk új, most alakuló intézményekről, felidéztek a húsz esztendeje újrainduló egyházi oktatás hőskorát, hallottuk, hogy kegyetlen tapasztalatokkal, viaskodva, sok-sok kitérővel lehet csak remélt célt érni. Ehhez a nemes útjárás-hoz adjon naponként ebben a tanévben minden elhivatott embernek, pedagógusnak elegendő erőt, kitartást az Úr.

Csodálatos hét a festői hegyek között

Kincskereső tábor – első pillanatban talán arra gondoltok, milyen kincsről is van szó... Nem drágakövekről, gyémántról, aranyról, esetleg sok pénzről – mi ennél sokkal de sokkal nagyobb értékeket kerestünk – és találtunk Ájban 2009 augusztusában. Egy hetet töltöttünk ugyanis ebben a varázslatos völgyben mi, „Kincskeresők” 2009. augusztus 9-15 –én.

Már az első benyomás – ami ugye általában nagyon fontos – rendkívül jó volt. Járművünk-ből kiszállva megpillantottuk a hegyeket, a gyönyörű völgyet – mintha Meseországba érkezünk volna. S azok az igazi eredeti régi épületek! Abban a pillanatban már éreztük, nem jöttünk hiába, megtaláltuk a kincset. Azonnal terveztük is, melyik házba kéredezünk be, hogy körülnézzünk, milyenek is voltak a régi paraszudvarok, s gondoltuk, majd a többit hozzáképezzük. Elárulom, nem is nagyon kellett képzelődni, a régi épületekben igazi régi kincseket, régi szerzőségeket, a földműveléshez tartozó kellékeket, kemencéket, nyitott parasztkéményeket, régi edényeket, s felsorolni se lehet, mennyi mindent találtunk.

De ne menjek a dolgok elébe, hiszen még ott tartunk, hogy megérkeztünk. A faluházban Gajdoš Irén polgármesterasszony – akinek igazán hálásak vagyunk a szállásért és általában mindenért – kedvesen fogadott. A szívésségéből jutott az egész hétre, s úgy látszik ragályos is volt, mert elterjedt az egész faluban. Vagy talán nem is járványról volt szó, hanem ez a falu ilyen. Merem állítani, hogy olyan szívélyes, szeretetteljes légkörben töltöttük ezt a hetet, mintha Erdélyben lettünk volna.

De a kis közösségünkről is hadd szóljak pár szót. Vezetőnk, Szanyi Mária, akinek a vérében van a néprajz, meg a népi ételek készítése is, már az első este

igazi házi süteménnyel és saját készítésű csodalekvárral várt bennünket. Csupán azt kellett eltalálnunk, miből készült a töltelék és lekvár. A szeretetteljes háziasszonyi szerepben megmaradt egész héten, hiszen maga is erről a környékről származik. Rokona, ismerőse az egész falu, az egész környék, és neki köszönhetően minket is rokonná fogadtak.

Hétfőn a táborvezetőtől megtanultuk a cédulázás fortélyait, mindenki kapott feladatot, milyen témát dolgozzon fel, majd munkára fel, szétröppenünk a faluban.

Számunkra a Legényavatás és a Gazdasági épületek téma jutott. Kellemes meglepetés is ért. Nagyon kedvesen, de meglepődve fogadtak az első házban, ahová bekéredeztek. Miután mindent megbeszélünk, indultunk volna a már kinézett házhoz. Igen ám, de egy másik ház előtt, amelyik úgy nézett ki, hogy számunkra nem sok érdekeset tartogat, a háziak tárt kapukkal, kedvesen invitáltak befelé, hogy hát hozzánk még nem jött senki, pedig mi is várjuk. Nem volt szívünk visszautasítani, hogy mi nem is ide akartunk jönni, s bizony nem bántuk meg. A huncut szemű bácsink rengeteget mesélt, s a ház kívülről nézve talán nem is volt érdekes, de benn az udvarban az összes régi gazdasági épületet megtaláltuk. A kedves felesége, aki még a paradicsombefőzést is félbeszakította kedvünkért, nemcsak azt mesélte el, hogyan jött menyecskének

Kozsár Juliannától Kassán történelmet is tanultunk

ebbe a kedves faluba, milyen egyetértésben éltek anyósával, hanem igazi népi ételek receptjével is kedveskedett. Másnap meg megsütötte, s kedvesen invitált, hogy kóstoljuk meg. De süttött az egész falu, mindenki várta a kincskeresőket, s majdnem megsértődtek, ha valahová nem jutottunk el.

A napi élményeinkről beszámoltunk egymásnak, céduláztunk, tanultunk egymástól. Közben kirándultunk a tornai várromhoz, a vízésekhez az Áji völgybe, Ájfalucskába és egy napot Kassán töltöttünk, ahol Kozsár Julianna vezetésével (egyébként profi idegenvezetőt ismertünk meg benne) megtekintettük a várost és magyar nevezetességeit. Egy délután szalonnát süttöttünk,

egy délutánra pedig a falusi asszonykaink készítettek régi ételeket szálláshelyünk, a kultúrház konyhájában, amely egyébként a szakács bácsink birodalma volt. Nemcsak kitűnően főzött, hanem jó tanácsokkal is ellátott (pl. gyomorrontás esetén milyen jó, kipróbált házi gyógyszert kell alkalmaznunk). Már említettem, sokszor úgy éreztem, hogy Székelyföldön járok, de amikor megkérdeztem, messze van-e a várrom, ezt a furfangos választ kaptam:

„Csak menni kell arrafelé és egyre közelebb lesz.” Milyen igaza volt!

Köszönjük a falunak, a polgármesterasszonynak, a vezetőnknek, Szanyi Máriának, a Pedagógusszövetségnek ezt a csodálatos, tartalmas hetet.

Búcsi Teréz

A gyűjtött adatokat minél előbb kicéculázzuk

Jelet hagyni

A készülődés, a várakozás nemcsak egyházi és állami ünnepeinket teszi izgalmassá, hanem azokat a napokat is, amelyeket mi emberek ünneppé avattunk. Egy intézmény névadó ünnepe, alapító okirata emlékeztet arra, hogy valami született, ami a miénk: ápoljuk, emlékezzünk rá, tegyünk érte valami maradandót. A nemesócsai Móra Ferenc Alapiskola 5. születésnapját ünnepeltük a legszebb hónap 21. és 22. napján.

A Móra név felvevésének 5. évfordulója

A mórjai jelekhez illően tulipános-pillangós díszbe öltöztettük az iskolát, a kiállítás állványait, a folyosót, az ablakokat. 5 év Móra Napok munkáiból rendeztünk kiállítást, és korabeli játékokat játszottunk a szabadban. Megrendeztük az első Móra futást, amely 1879 méter volt, az író születési évét jelképezve. A futás után kapott emléklap minden tanulót emlékeztetni fog Móra születésére. Meghirdettük az 1. Móra Szavalóversenyt, melynek döntőjében minden osztály legjobb 5 szavalója vett részt. A győztes a felső tagozatról Bugár Éva, a kicsik közül Fekete Klaudia lett, akik az ünnepi műsort színesítették versmondásukkal.

A második helyezést elért Cseh Bianka 6.A osztályos tanuló előmondta az ünnepi műsorban az Apám című Móra-verset, és az ünneplő közönség utána mondta kórusban ezt a megható költeményt. Az első nap végén a Nagyidai cigányok történetén szórakoztunk.

Az egyik tanterembe rendhagyó díszek kerültek a falakra:

Janiga József festőművész, volt kollégánk Csallóközt ábrázoló képei. Felesége, Éva asszony – szintén volt kollégánk – nagy szeretettel hozta őket az emlékező-tisztelgő ócsaiak elé. Egy volt tanítvány, Győry József, valamint az ügyes kezű Nagy Róbert emléktáblát, a festőt ábrázoló domborművet ajándékoztak az iskolának, melynek leleplezésére most került sor. A nagymegyeri Janiga József Művészeti Alapiskola tanulóinak és Nemscek Éva pedagógusnak finom tónusú zenéje, a művészt méltató Jókai Lajos írása tette méltóságteljesebbé az ünnepélyes eseményt.

A meghívott vendégek csaknem valamennyien tiszteletüket tették: nyugdíjas kollégáink örömmel jöttek emlékezni, beszélgetni, feltöltődni egy kis iskolai levegővel. Nem hiányoztak a szomszédos iskolák küldöttei és a győrújbarati testvériskola vezetői sem. Az ünnepség színvonalát emelték a megjelentek ünnepi hozzászólásai, a község polgármestere, Komjáti László is Móra ihletésű ünnepi beszédet mon-

dott. A kopjafa koszorúzása közben Banyák Olga, iskolánk volt tanulója torokszorító emléket hagyott hallgatóiban a Ha én rózsá volnék című dal előadásával.

A kétnapos megemlékezés kiemelkedő része az igazgatóság minden kedves résztvevő iránti figyelmessége volt. A múlt idők tanúi, nyugdíjas kollégáink, a jelenlegi tanítók, iskolánk támogatói, a visszahívott „év diákjai”, akik ma középiskoláink és egyetemünk kitűnő hallgatói, mind valamennyien ajándékot, apró figyelmességet kaptak. Az év diákjai meghívása jó ötlet volt, mert ma a példakép fogalma kihalt, vagy csillogó sztárokra, divatdiktátorokra szűkült.

Nem fordul elő gyakran, hogy a tantestület megdicsérje, ajándékot adva elismerje az igazgatóság munkáját. Ócsán ez megtörtént, bár egy kis inspiráció kellett hozzá. Ez a felettes szerv feladata szokott lenni. A diákönkormányzat vezetője köszönettel méltatta vezetőink munkáját a diákok és a tantestület nevében. Emléklakett és virág is járt a köszönethoz.

Majer Anna igazgatónő tartalmas, lélekemelő, értékelő és előremutató beszéde, a mórjai hagyatékerosztó és emberi tartalmakat hordozó példára emlékeztetett. Fekete Irén igazgatóhelyettes minden apró részletre kiterjedő szervező munkája, a háttérmunkák biztosítása, elvégzése, félmondatokkal is buzdító jövés-menése

Az Apám című Móra vers közös elmondása

még a tantestületet is nem várt lépésre ösztönözte. Népdalokat énekeltünk műsorszámként, melyet kollégánk, Jókai Lajos és Nagy Rudolf hangszerkísérete tett színessé. A tanulók mórjai írásokból készült apró jeleneteket adtak elő táncbetétekkel megtűzdelve.

És ha születésnap, akkor bizony torta is jár minden ünneplőnek és ünnepeletnek! A műsor végén a Boldog születésnapot zenéjére egy hatalmas torta is begördült a színpadra, melyen 5 gyertya is villogott! Boldog születésnapot Móra iskola, hangzott az igazgatónő búcsúzó mondata.

Végül az ünnepséget a Szóttés zárta a határon túli magyarok táncaival.

Köszönet és elismerés minden iskolabarátnak, pedagógusnak, alkalmazottnak, a szülői szövetségnek, Tany és Nemesócsa községnek, hogy segítettek és feledhetetlenné tették ezt a két napot!

Hegedűs Katalin

Élménybeszámoló a Goethe Intézet németországi továbbképzéséről

A Goethe Intézet ösztöndíjasaként felejthetetlen élményekkel gazdagodva tértem haza a németországi Schwäbisch Hallból, ahol augusztus 16-tól 29-ig a világhírű intézet tanártoábbképzésén vettem részt. Német szakos tanárként már régóta szerettem volna eredeti nyelvkörnyezetben megismerkedni a legkorszerűbb nyelvoktatási módszerekkel, ezért is adtam be pályázatomban az intézet pozsonyi központjába 2008 novemberében. A pozitív elbírálás után 2009 áprilisában részt vettem a pozsonyi Goethe Intézet egész napos előszemináriumán, amelyen felkészítették az útra azt a tizenhat szlovákiai német nyelvtanárt, akik teljes ösztöndíjasként Németország különböző városaiba utazhattak az általuk választott továbbképzésekre. Bár az előzetes tájékoztatás alapján ismertem a pontos programot, mégsem gondoltam volna, hogy a kéthetes továbbképzés a legújabb módszerek elsajátításán túl ennyi új impulzust, igaz barátságot és nem utolsósorban teljes lelki feltöltődést hoz majd.

Schwäbisch Hall, a 35000 lakosú festői kisváros a dél-németországi Baden-Württemberg tartomány északi részén helyezkedik el Stuttgarttól 75 kilométerre. A hegyek gyűrűjében fekvő városka eredeti fagerendás épületeivel, muskátlis ablakaival és keskeny utcácskáival a 15-16. századot idézi, a Goethe Intézet patinás, műemlékként számon tartott épületénél pedig tökéletesebb helyet elképzelni sem lehet az oktatás helyszínéül. A nyár folyamán rengeteg tizenéves diák, valamint egyetemista érkezik a világ minden tájáról a helyi intézet által meghirdetett német nyelvtanfolyamokra, az épület udvara az órák közti szünetekben olasz és spanyol diákok kiabálásától hangos. Természetesen a tanártoábbképzések résztvevői általában higgadtabbak a ricsajozó fiataloknál, de jókedvben és mókában a mi óráinkon sem volt hiány. Csoportunk 15 tagja a világ különböző tájairól: Franciaországból, Jemenből, Svédországból, Ukrajnából, Kínából, Egyiptomból, Üzbegisztánból, Japánból, Törökországból, Magyarországról és a Fülöp-szigetektől érkezett Schwäbisch Hallba, így az egyetlen összekötő kapocs-

Nürnbergi csoportkép

ként csak a német nyelv funkcionált.

A kéthetes nyelvi, módszertani továbbképzés céljai közt szerepelt az általános nyelvi ismeretek elmélyítése, valamint az oktatással kapcsolatos német (szak)kifejezések pontos használatának elsajátítása; a metodikai-didaktikai kompetenciák fejlesztése, valamint az országismereti tudásanyag bővítése. Martina Nied, a római Roma Tre University német nyelvész docense precíz és logikusan átgondolt terv alapján építette fel a napi foglalkozásokat: a reggelt általában egy adott téma nyelvi feldolgozásával

indítottuk, mely elsősorban szókincsbővítésre és a témához kapcsolódó hétköznapi beszélt nyelvben használatos kifejezések elsajátítására irányult. A kulturális sokszínűség minden téma feldolgozásánál új aspektussal gazdagította ismereteinket más kultúrákról. Minden résztvevő saját kultúrájának relációjában láttatta az adott témával kapcsolatban felmerülő problémákat. A nyelvi eszközök elsajátítása után felvázoltuk az adott téma azon részeit, melyeket célszerű feldolgozni az alap- és középszintű nyelvtanórákon. Az ezután következő módszertani visszacsatolás során

már a konkrét metodikai-didaktikai feldolgozása volt a főszerep, a különböző korosztályhoz tartozó és más-más nyelvi szinten beszélő diákok tudásához mérten ismertük meg a legújabb és a Goethe Intézet által legeredményesebbnek tartott nyelvoktatási módszereket. Rengeteg segédanyaggal, valamint a téma feldolgozását elősegítő szemléltetési eszközzel láttak el bennünket, a mediotékában ízelítőt kaptunk a témához kapcsolódó német nyelvű filmekből és dalokból is. Ebéd után következtek a gyakorlati jellegű csoportos projektek, melyek egyrészt a délelőtti folyamán elsajátított módszertani ismeretekre épültek (pl. órabemutató a csoport által összeállított kreatív óravázlat alapján), másrészt ország- és nyelvismeretünk elmélyítését szolgálták. Ez utóbbiak igazi „Németország-élménnyel” gazdagítottak bennünket, mivel ezen miniprojektek lényege az volt, hogy a helyi-ekkel kapcsolatot teremtve információkat gyűjtsünk a régióról, a városról és a helyi szokásokról, majd a tanterembe visszatérve kicseréljük megszerzett információinkat a többi „nyomozó” csoporttal. Kedvenc miniprojektjeink

közé tartozott a „Markt-Projekt”, azaz a „piac-projekt”, melynek az volt a célja, hogy a piacon áruló kofákkal szóba elegyedve minél több helyi sváb zöldség- és gyümölcsnevet gyűjtsünk, illetve megismerkedjünk az igazi német tejtermékekkel és péksüteményekkel. „Étterem-projekt” címszó alatt az általunk választott étteremben kellett érdeklődnünk a személyzettől, sőt magától a szakácstól a tradicionális sváb specialitások elkészítési módja iránt. A képzés első délutánján saját magunknak kellett felfedeznünk a várost, a helyiektől érdeklődni a nevezetességek, látnivalók iránt, majd információinkat összevetni a késődélutáni hivatalos idegenvezetés alatt elhangzottakkal. Ezek a projektek segítettek betekintést nyerni a sváb városka életébe, a helyiek mindennapjaiba, megismerhettük az emberek mentalitását, gondolkodásmódját, szokásait. A második héten lehetőségünk nyílt a C2-es felsőfokú nyelvizsga megszerzésére, valamint megismerkedhettünk a Goethe Intézet PASCH-projektjével, mely az iskolák közti együttműködést segíti elő.

A Goethe Intézet rendkívül változatos fakultatív szabadidős- és kultúrprogramról is gondoskodott: a tanítási órák után ellátogattunk a város művészeti galériájába, a wackershofeni falumúzeumba, valamint a háromszáz éves Kronmüller pékségbe, ahol Kronmüller úr, a híres pékdinasztia leszármazottja bevezetett bennünket az igazi „Bretzel”, azaz a pereckészítés rejtelmeibe. A Goethe Intézet mozitermében esténként a legújabb német művészfilmekkel ismerkedhettünk meg, a Schwäbisch Hall-i szabadtéri játékok keretén belül pedig Shakespeare Szentivánéji álom c. darabját néztük meg.

Amikor tanárok sütik a peracet

A szombati, idegenvezetéssel egybekötött nürnbergi kirándulás során a város szinte minden fő látnivalóját megtekintettük, fakultatív programként pedig (magyar vonatkozásai miatt is) pár tanár kollégámmal betértünk Albrecht Dürer házába is. Még az egyetlen szabadnapunkon sem pihentünk, inkább vonatra ültünk és ellátogattunk Németország elbűvölő gótikus városába, Rothenburg ob der Tauberbe.

A kéthetes továbbképzés alatt mind nyelvileg mind szakmailag nagyon sokat fejlődöttünk, a Goethe Intézet valóban mindent megtett annak érdekében, hogy jól érezzük magunkat Németországban, így erősítve bennünk a német nyelv és kultúra iránti érdeklődést. Az együtt töltött idő alatt azonban emberileg is nagyon sokat fejlődöttünk, világlátásunk szélesedett. Ebben a multikulturális környezetben alkalmunk nyílt megismerni egymás kultúráját: muzulmán kollégáinknak órákig magyaráztunk az evangélikus templomban a katolikus és az evangélikus vallás közötti különbségeket, mi viszont teljes gasztronómiai tanácsadást kaptunk arról, hogy a

Schwäbisch Hall-i utcakép

Schwäbisch Hall-i utcakép

Ramadán alatt mit és mikor lehet a hitű muzulmán. Kínai kollégáink megtanítottak bennünket a kínai pálcika használatára, török kollégáink pedig a legjobb kebab éttermekbe invitáltak bennünket. Rendkívüli nyitottsággal és kíváncsisággal közeledtünk egymás felé, a programok és a jó hangulatú közös projektek mind hozzájárultak ahhoz, hogy igazi csapattá kovácsolódtunk össze. Számos életre szóló barátság szövődött, melyek a jövőbeli közös iskola-projektek alapját is képezik majd.

Minden német szakos tanár kolléga figyelmébe aján-

lom a Goethe Intézet rendkívül gazdag továbbképzési kínálatát, melyben az általános nyelvi továbbképzéstől a specifikus országismereti szemináriumig szinte minden megtalálható. Bármelyik képzési formára is esik választásuk, abban biztosak lehetnek, hogy új barátságokkal, korszerű szakmai ismeretekkel és hamisítatlan „Németország-élménnyel” térnek majd haza.

Galo Lukács Tímea

*A gútai Nagyboldogasszony
Egyházi Gimnázium német
szakos tanára*

Iskoláink szellemiségéről

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége 1993 óta rendszeresen megszervezi Nyári Egyetemét, a Bolyai Akadémiát. Az idei (2009. július 13-17.) „**A pedagógus megváltozott szerepe**” címet viselte. A helyszín Csíkszereda volt, a rendezvénynek pedig a Sapientia Tudományegyetem biztosított helyet. Az egész konferenciasorozat a következő kérdések körül forgott: Milyen az ideális és a hiteles pedagógus?, Milyen a kapcsolat a közoktatás különböző szereplői között?, Milyen szellemiségű iskolákat szeretnének pedagógusaink?, Milyenek a pedagógus karrierfejlődés lehetőségei? és végül (de nem utolsó sorban): Mennyire képes követni a ma iskolája és pedagógusa a szakma megújulását, ill. részt vállalni annak megújításában?

Az egész rendezvénysorozat elméleti és gyakorlati része a következő kulcsfogalmak köré csoportosult: kreativitás, innováció, kompetenciafejlesztés, érték közvetítés, tehetséggondozás. A résztvevők tantárgyak szerint a következő szekciók között választhattak: magyar nyelv, román nyelv, testnevelés, biológia, történelem, földrajz, matematika, fizika, kémia és idegen nyelvek: angol és német. A szekciók vezetői minden egyes szekcióban gyakorlati megoldásokra törekedtek. A hangsúlyt elsősorban a tanulás gyakorlati részére helyezték.

A Bolyai Akadémiának volt azonban elméleti része is, ahol szakmailag jól felkészült előadók tartottak előadásokat a hallgatók számára: Vass Vilmos (Pannon Egyetem), a kompetenciafejlesztésről és a kreativitásról tartott előadást, Somfai Zsuzsa, pedagógiai szakértő a problémamegoldó kompetenciáról tartott beszámolót, az előadók közt volt Gulyás László, az MTV sportriportere és még sokan mások. A szervezők az érdeklődők részére beiktattak még egy speciális előadást, amely az asztrofizika és a kozmológia tárgyát érintette. Az előadó dr. Toró Tibor volt, az MTA külső tagja, a Nemzetközi Csillagászati Unió tagja.

A Bolyai Akadémia végén minden résztvevő átvehetett egy hivatalos tanúsítványt a tanfolyamról.

Sz. Cs.

Csoportkép a nyári egyetem résztvevőiről

Az eredményes tanítás módszereiről

A magyarországi nyári képzési sorozatok egyike volt a 2009. július 5-11.-e között megtartott „Az eredményes tanítás módszerei” továbbképzés, amelyet a **Qualitas Tanácsadó és Szolgáltató Kft. biztosított**. A minőségi képzést a **Balassi Intézet, illetve annak szlovákiai lebonyolítója, az SZMPSZ biztosította.**

Csémy Marianna bemutatója

A nyári továbbképzés fő célja az volt, hogy olyan elméleti és gyakorlati ismereteket adjon át a majd 30 résztvevő pedagógus részére, amelyek hozzájárulhatnak a tanárok tanítási módszertani kultúrájának a fejlődéséhez. Emellett a program kiemelten támogatta az iskolai tanítási-tanulási folyamatok eredményességének a növelését. A résztvevők, köztük 4 szlovákiai (Hecht Anna-Somorja, György Judit-Dunaszerdahely, Csémy Marianna-Komárom és Szmrecsányi Csaba-Ipolyság/Szögyén) közelebről is megismerkedhetett olyan fogalmakkal, mint a frontális, differenciált, kooperatív oktatás, kritikai és kreatív gondolkodás, kognitív térképek, interperszonális intelligencia, metakognitív intelligencia, olvasási technikák, írásfejlesztés, beszédfejlesztés, koncentráció, emlékezet, kérdezőtechnika stb. A gyakorlati részben a résztvevők különféle módszertani technikákat sajátítottak el, amelyeknek köszönhetően jártasságot szerezhettek különféle tanulócsoportok szervezésében.

A továbbképzés sajátos eleme volt a gyakorlatiasság. A továbbképzés fő célja az volt, ne csak feltétlenül az elméleti ismeretekre támaszkodjunk, de mindinkább a tudás praktikus részére is. Így, nem véletlenül, az egész 30 órás képzés barátságos környezetben, játékos formában zajlott le.

Az eredményes tanítás módszerei nem tantárgyakhoz kötöttek. A képzés a tanulás bármely területén alkalmazható módszert mutatott be a résztvevőknek. Ezért minden iskolatípusban és iskolafokon hasznos lehet. A képzés egyértelműen rámutatott arra, hogy mennyire nélkülözhetetlen az egész életen át tartó tanulás, nem csak diáknak, de pedagógusnak egyaránt.

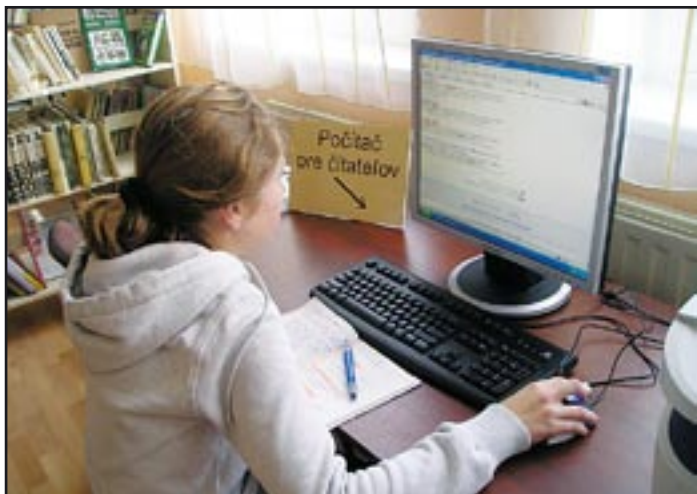
A képzés praktikus részén túlmutatva a résztvevőknek lehetőségük nyílt megtekinteniük a „Nap városának” tartott Szeged nevezetességeit, mint pl. a Szent István téri víztornyot, a Reök-palotát, a zsinagógát, néhányan, a merészebbek közül ellátogattak Ópusztaszerre, hogy megtekinthessék a világhírű Feszty-körképet.

Szmrecsányi Csaba

IKT – féljünk vagy barátokozunk?

Kedves Kolléga! Amennyiben az alábbi problémafelvető írásom felkelti érdeklődésedet és elhivatott vagy az IKT által támogatott oktatás iránt, vagy legalábbis szeretnél elindulni ezen az úton, iratkozz fel a www.extranet.sk honlap hírlevelére. Ezután email címedre bizonyos, nem megterhelő rendszerességgel, kollégámmal Tóth Tihamérral együtt hasznos és gyakorlatias anyagokat küldünk, melyek elősegítik, hogy kevesebb időt tölts a felkészüléssel, értékeléssel, hogy óráid érdekesek és hatékonyabbak legyenek.

Bevezető rész

Valljuk be, ha a pedagógusok többsége azt hallja, hogy IKT az oktatásban, végigfut a hátán a hideg. Még a csapból is ez folyik: az oktatás modernizálása, digitális tananyagok, számítógéppel segített oktatás. Ráadásul érvénybe lépett a tartalmi reform, amely szintén ontja ránk a követelményeket: projektek, internethasználat, informatikai kompetenciafejlesztés.

Tudatosítjuk, hogy kell. Mert fejlődik a világ, mert igényli a gyerek, a szülő, igényli a társadalom fejlődése, igényli az iskolafejlesztési stratégia, nyomja az igazgató, jól jön a konkurencia harcban is, ha dicsekedhetünk, és még sorolhatnám. Nem csoda hát a hidegrázás. Igények azok vannak! – mondjuk mi, egyszerű tanítók.

És igazunk is van. Ugyanis akárhogy csűrjük-csavarjuk, ezen a téren az iskola és a pedagógus magára maradt. A nagy káoszban és a digitális kavalkádban a mai pedagógus módszertani magányosságra van ítélve. Mert hát nézzük, mi a helyzet országosan. Az Infovek által

ugyan minden iskola számítógépeket és alapképzést is kapott, de ezzel még nem kapott választ arra a kérdésre, hogy mit kezdjen ezzel az órán. Arról ne is beszéljünk, hogy a számítógépek mennyire hozzáférhetőek az iskolában, mennyiségük mire elég, és milyen alaptudást sajátítottak el a pedagógusok. Az iskola egészével szembeni társadalmi elvárás kissé átalakult: tessék, megkaptátok a drága gépeket, most kezdjétek is velük valamit!

A tankönyv és a munkafüzet használata, küldetése és helye a tanórán mindenkinek világos. Azonban az, hogy mit lehet kezdeni egy iskolában a digitális fényképezőgéppel, a szkennel, a webkamerával, az interaktív táblával, az Interneten fellelhető felbecsülhetetlen mennyiségű oktatási segédanyaggal, már nem annyira egyértelmű mindenkinek. Főleg húsz éves kizárólagos tankönyvhasználat után. Elkezdődött ugyan a tartalmi reform, de mit hozott a sorpedagógusnak? Hatalmas sziszifuszi munkát a helyi tanterv kidolgozásával és a tantárgyához

egyetlen egy tankönyvet. Elmaradtak a digitális anyagok, elmaradt a várt segítség, a tanítóra még nagyobb teher zuhant. De megoldja – mondják a nagyok. Ahogy megoldották a helyi tantervet is. Mert a pedagógus kreatív ember. Két lehetősége van: vagy megveszi az iskola vagy a szülő a hiányzó tankönyvet, munkafüzetet, vagy pedig saját maga készíti el, gyártja a segédanyagokat. Nem csoda hát, ha a csapból is a digitalizálás folyik. Digitális anyag ugyanis rengeteg van. Idegesítően sok. Ennyi anyag közül kiválasztani a megfelelőt, rengeteg idő. Abból pedig kevés van. Hisz jönnek a versenyek, az iskolai rendezvények, a kulturális fellépések, a beiratkozási program, a monitor, a tanfelügyelő, a szülők, akiknek bizonyítani kell, a pályázatok stb. Ráadásul még macerálják az embert a számítógép használatával, az interaktív táblával. Hát kinek van erre ideje?!

Az egyik ok, amiért a hátunkon végigfut a hideg az IKT halatán: nincs rá idő. A másik minden bizonnyal a hiányzó alapvető számítógép-kezelői tudás. A harmadik leggyakoribb indok, hogyha IKT-zunk az órán, mikor tanítunk? Ez utóbbi szerintem a módszertani magányosságból ered. Hiányzik az a módszertani tudás, amelyikkel bátran nyúl-nánkegy-egy oktatászoftverhez, mert már tudjuk, miért jó, mit fejleszt, miben segít a tanulónak és a tanítónak. Nehéz beépíteni egy eddig „idegen” elemet az órába, mert nem vagyunk benne biztosak, elérjük-e a kellő eredményt vele. Nincs kitől tanulni, nincs kivel megbeszélni tapasztalatainkat, főleg akkor, ha egy tantárgyra csak egy pedagógus van az iskolában. Mara-

dunk hát a réginél, amiről azért valahol érezzük, hogy már nem állja meg a helyét. Tudjuk, hogy a hagyományos módszerekkel a mai világban, a mai gyerekekkel háromszor annyi energiát kell kifejtetni az eredményért, és úgy sincs. De hát tanuljon a gyerek – mondogatjuk. Bízva abban, hogyha eddig jó volt a hagyományos módszer, hát miért ne lenne jó ezután is.

Az igazság az, hogy mindhárom IKT-ellenes érv szorosan összefügg. Mondhatjuk, hogy egyik generálja a másikat. Mert ha nincs kellő felhasználói tudásunk, sok időt vesz igénybe, míg valamire jutunk. Tehát nem próbálkozunk. Ha pedig nem próbálkozunk, módszertani jártasságot, tapasztalatokat sincs módunkban gyűjteni. Nincs lehetőségünk megtapasztalni: ha IKT-s elemeket viszünk az óráinkba, ugyanolyan, sőt, hatékonyabb a munka, mert a tanuló dolgozik, nem a tanító. Jobban motiválja a gyereket, ugyanúgy megtanulja a tananyagot, semennyi időt nem pazaroltunk el. Ráadásul másnap, évek múlva akár, újra elővehető, módosítható, kiegészíthető anélkül, hogy a táblára oldalakat kellene írunk. Nincs lehetőségünk rádöbbenni: igazából a digitális világ, a számítógép és a sok IKT-s kütyü a pedagógusnak több segítséget nyújt, mint magának a tanulóknak, aki miatt ez az egész van.

Mert igazából egy kis kezdeti idő- és energiabefektetéssel a jövőre nézve nagyon sok időt és energiát takarítunk meg.

(folytatjuk)

*Geri Valéria, Stampay János
Alapiskola Kőbölökút*

„Az Opus leendő olvasóinak egy része az iskolapadokban ül.”

H. Nagy Péter

H. Nagy Péter a '90-es évek közepén jelentkező irodalomtörténész-generáció kiemelkedő alakja. (1997-ben végzett az ELTE magyar szakán.) A Selye János Egyetem Magyar nyelv és irodalom Tanszékének főállású oktatója. Több irodalmi kiadvány szerkesztője. 2001-ben Gécz János műveiről, 2002-ben Ady Endre költészetéről, 2004-ben a kortárs szlovákiai magyar irodalomról szerkesztett többszerzős tanulmánykötetet. 2004-től 2006-ig Rácz I. Péterrel a JAK-füzetek sorozatszerkesztője volt. 2006-ban az Agave könyvek szerkesztésében működött közre, ugyanebben az évben megalapította a Partitúra c. irodalomtudományi folyóiratot, melynek azóta mindenese. 2007-től a Parazita könyvek és az Ismeretbővítő kiskönyvtár sorozatszerkesztője. 2009-től az Opus c. folyóirat főszerkesztője. 1994 óta rendszeresen publikál, 11 önálló tanulmánykötete, monográfiája, összesen több mint 400 írása jelent meg különböző folyóiratokban. Számos elismerésben részesült: 1994-ben I., 1995-ben III. díjat nyert az Ady Endre Társaság esszépályázatán. 1997-ben Pro Scientia Érmét kapott. (Ez a legmagasabb kitüntetés, amelyet egyetemi hallgató elérhet.) „Az év legnépszerűbb oktatója 2002-2003” címben részesült a PTE BTK-n. Kutatásait rendkívül széles területen végzi. Az utóbbi években írt esszéi, tanulmányai arról tanúskodnak, hogy a klasszikus irodalomtörténeti kutatások mellett folyamatosan foglalkozik az avantgárd művészet történetével, de a filmesztétikával, illetve a kultúra-elméletek egyéb területeivel is, s mindezt összehangolva, egyedí módon képes kamatoztatni, ami látásmódját összetéveszthetlenné teszi.

Számos folyóiratnak voltál, illetve vagy is szerkesztője (pl. Iskolakultúra, Prae, Partitúra, Szörös Kö). Ezekhez képest hol helyezhető el az OPUS, miben más ez a lapkonceptió?

Az Opust blokk-kombinációra épülő, magazinjellegű, interkulturális lapként határozom meg. Ez azt jelenti, hogy egy olyan sokszínű – nem monocentrikus, nem egyszólamú – folyóiratról van szó, amelynek a rovatszerkezetét tekintve sem lesz két egyforma száma. Természetesen működtetünk majd állandó rovatokat is, de ezek számról számra más-más blokkokkal és mellékletekkel egészülnek ki, melyek aztán újbabaknak adják át a helyüket. Ebből következően az Opus profilja, lapszerkezete eltérő lesz a fenti folyóiratokétól; ugyanakkor nem egy kaotikus, átláthatatlan, ad hoc módon összeállított esetleges struktúrát képzeljünk el, hanem egy olyat, amelyben a vándorló, vissza-visszatérő tömbök, műfajok vagy tematikák biztosítják is a koncepció folytonosságát. Másrészt nagyon odafigyelünk a vizuális kivitelezésre is, a képzőművészeti anyag minőségére, illetve a „tálalás” korszerűségére. Nagyon nem mindegy ugyanis, hogy egy számot milyen érzés kézbe venni. Arra törekszünk tehát, hogy ne egy újabb tucattermékkel rukkoljunk elő.

Az OPUS első számában írod, „hogy remélhetőleg olyan kiadvánnyal gazdagodik a paletta, amely nem a szellemi-kulturális bezárkózást fogja reprezentálni.” Ebből arra lehet következtetni, hogy nyitni szeretnétek a széles olvasóközönség felé. Vajon ki mindenki milyen műfaj(ok)ban találhat hasznos, izgalmas és érdekes olvasmányra a lapban?

Lesz itt minden, mi szem-szájnak ingere... Ha vetünk egy futó pillantást az első számra, ez a „nyitás” azonnal megtapasztalható. Külön blokkban szerepelnek pl. az „ál-arcos” ver-

sek (Maszkok); ehhez hasonló rovatot máshol nemigen találunk, pedig a kortárs líra egyik legfontosabb tendenciájáról van szó. Aztán a szépirodalmi összeállítást egy olyan tömb követi (Slipstream), amelyben korunk néhány rendkívül népszerű – külföldi – alkotójáról olvashatók esszék, tanulmányok (pl. Stephen Kingről vagy Neil Gaimanról). A Palimpszeszt című rovatban pedig az utóbbi időszakban megjelent magyar nyelvű kiadványokról közlünk esszék, kritikákat, recenziókat, ismertető szövegeket. A 2-es számban aztán beindul a fiatal írók rovata, amely a még kötetlen nem rendelkező alkotóknak fog megjelenési lehetőséget biztosítani (ám nem minden számban és alapos szűrés után). De lesz majd filmes rovatunk vagy tudománynépszerűsítő rovatunk is. A többi menet közben kiderül... Ami fontos, hogy a szépirodalom mellett igyekszünk nyomon követni minden olyan lényegesebb tendenciát, amely kultúránkat meghatározza vagy meghatározhatja. Mindebből következik, hogy valóban széles olvasóközönségre számítunk, olyan olvasókra – korosztálytól függetlenül –, akik maguk is igenlik vagy igénylik a lap által kínált nyitottságot. Másrészt egy lapszerkesztőnek tudatosítania kell, hogy nem regényt szerkeszt, azaz kevesen fogják az adott szám minden szövegét elolvasni. A folyóirat-olvasás inkább egyfajta jó értelemben felfogott szemeztetés, lapozgatás, amit figyelembe kell vennünk a számok összeállítása és a blokkok társítása során. Nem könnyű feladat, de véleményem szerint kivitelezhető. Hatását tekintve pedig elérhetjük azt, hogy ne csak egy szűk réteg tudjon az Opusról...

Mivel az első számot a Szlovákiai Magyar Írók Társasága a honi magyar tanítási nyelvű iskoláknak térítésmentesen küldte el, adódik a kérdés: van ebben valami célzatos szán-

déka a szerkesztőségnek a pedagógusok felé vagy az SZMÍT részéről mindez udvarias gesztusnak számít?

Az Opus leendő olvasóinak egy része az iskolapadokban ül. Az a kulturális termék, amely nem számol a jövő generációival, hosszabb távon halálra van ítélve. De ez a dolognak csak az egyik oldala. Tudvalevő ugyanis, hogy térségünkben a magyar nyelvű folyóiratokhoz alig (vagy némelyikhez egyáltalán nem) lehet folyamatosan hozzájutni. Ezzel az „udvarias gesztussal” megpróbáljuk áthidalni ezt a szakadékot. Másrészt az Opusban lesznek (vannak) olyan szövegek is szép számmal, melyek akár bevihetők az órára is, vagy segíthetik az oktatókat egy-egy téma pontosabb megközelítésében. Már az első számban is szerepelnek olyan írások, melyeket magam például hasznosítani tudok majd az egyetemi képzésben. Összefoglalva, mindössze annyit a célunk, hogy a lap azokhoz a potenciális olvasókhöz biztosan jusson el, akik esetleg profitálhatnak belőle. Ez viszont nem jelenti azt, hogy

„kötelezővé” tennék bármit is. Ki-ki eldöntheti, hogy olvasója lesz-e a lapnak vagy sem. De legyen miről döntenie...

Sajnos a középiskolában a tantervi megkötések miatt nem mindig jut elegendő idő a kortárs irodalom és kritika megismerésére. Ennek ellenére szerinted az irodalomtanároknak milyen lehetőséget nyújt az új irodalmi lap az irodalomórán való foglalkozás keretében?

Ezt a situációt igen hosszasan lehetne taglalni. Mondhatnám, hogy a kortárs irodalmat és a róla szóló diszkurzust egyaránt követni kellene, ahogyan a folyóirat-kultúrát is, de nem teszem. A középiskolában a kortárs irodalomra valóban nagyon kevés idő jut, a kritikára pedig még annyi sem. Ezzel kapcsolatban nincsenek illúzióim. Talán a linearitáselvű tananyag felfüggesztése enyhíthetne ezen. Irodalmat olvasni mégiscsak a kortársak nyelvén volna érdekesebb megtanulni... Az Opus esetében viszont arra talán fel lehetne hívni a diákok figyelmét, hogy ebben

a lapban sok olyan írás is szerepel, amely nekik is szólhat, hiszen az őket körülvevő kultúrát közvetítik. Itt vannak például az első számban Vida Gergely versei, melyek ránézésre egy nagyon egyszerűnek tűnő jelenségből indulnak ki (és nem a klasszikus költészet „nagy” témáiból), a filmélményből, mégis első rangú irodalommal van dolgunk. Ezekről máris el tudom képzelni, hogy izgalmas órai beszélgetés tárgyai lehetnek (pl. a vizuális kultúráról, a tömegkultúráról, arról, hogy a versek hogyan képesek leírni a látványt, a mozgást stb.), miközben a diákok nem csak saját tapasztalataikat vethetik össze az olvasottakkal, de a kortárs lírához is közelebb kerülhetnek. De több példát nem is hozok erre, hiszen ha a tanárokat nem fogja meg a lap, akkor az órára sem fogják bevinni. Ez természetes. Ha viszont megfogja őket, akkor még mindig eldönthetik, hogy beviszik-e vagy sem. Mindez tehát olvasói döntések sorozatán múlik. Azon leszünk persze, hogy a pedagógusoknak megkönnyítsük a választást, ne pedig

növeljük a kortárs irodalom és a befogadása közti távolságot.

Az iskolák hogyan és mi módon tudják megrendelni az OPUS-t könyvtáraik részére?

Nagyon egyszerűen: az Opust a Szlovákiai Magyar Írók Társasága dunaszerdahelyi irodájában lehet megrendelni (a kiadó címe: SZMÍT, Dom podnikateľov, Kukučínova 459, 92901, Dunajská Streda). Az előfizetés 2010-re, amely 6 lapszámot foglal magában, 14 euró. Komolyan mondom, ennyit érdemes investálni. Meg fogják látni, hogy miért...

Köszönöm a beszélgetést.

Hajtman Béla

A Nyitrai Pedagógiai Módszertani Központ és az érsekújvári Czuczor Gergely MTNY Alapiskola közös szervezésében meghívjuk a magyar tanítási nyelvű alap- és középiskolák

történelem, földrajz és magyar szakos pedagógusait az

Új tanítási-tanulási módszerek a digitális oktatásban c. szakmai napra,

melyre a Czuczor Gergely Alapiskolában 2009. október 14-én 13.30 órai kezdettel kerül sor.

Előadók: Huba Márk – irodalmi szakreferens
Hidas Gábor - társadalomtudományi szakreferens
Kereszty Péter - természettudományi szakreferens

Témakörök: Az interaktív tábla használata a digitális tananyagfejlesztés terén
Digitális tananyagok, interaktív térképek bemutatása

Hetven évvel ezelőtt történt

A második világháború kirobbanása

„Sok millió ember életét meg lehetne még menteni, és helyre lehetne állítani a világ népei között a békesség szellemét, ha Ön belegyezne abba, hogy békés úton oldja meg a lengyelekkel szemben felállított követelések teljesítését.”

(Részlet Franklin D. Roosevelttől Adolf Hitlernek írt jegyzékéből, 1939. augusztus 25.)

Ma már a história elenyészően kevés kutatója nem vélekedik úgy, hogy a második világháború kitörése az első világháború lezáró versailles-i békerendszer tökéletlenségében keresendő. Sőt vannak olyan történészek is – mint például a brit E. J. Hobsbawm –, akik a második világháborút az első hosszú fegyverszünettel megszakított folytatásának tekintik.

Az amerikai H. S. Commager az A második világháború története című kitűnő munkája bevezetőjében felteszi a kérdést: „Miként történhetett, hogy az a nemzedék, amely még alig gyógyult ki az első világháború fájdalmas sebéből, belefogott ebbe a második és sokkal szörnyűsebb háborúba?” Ma már teljesen egyértelmű, hogy a versailles-washingtoni békecsinálók által kreált biztonsági rendszer csődöt mondott. Ennek eklatáns példája az amerikai kezdeményezésre létrehozott Népszövetség, amelyet Genf központtal 1920-ban azért alapítottak meg, hogy az egyes államok (nemzetek) között kialakult esetleges konfliktusokat a szervezet keretében kezelni tudják. Ám az 1930-as években azok az agresz-

A Molotov-Ribbentrop-paktum aláírása, 1939. augusztus 23.

szornak minősített államok – Japán, Németország, Olaszország –, amelyek szembe kerültek a Népszövetség elveivel, megbánás helyett egyszerűen kiléptek a nemzetközi szervezetből – annak pedig ezekre a húzásokra nem volt adekvát válasza.

*

Arra a kérdésre hogy mely állam játszotta a főszerepet a második vilá-

Németországot az antant hatalmak a vele megkötött versailles-i békében (1919. június 28.) kemény intézkedésekkel sújtották. Az ország területekről volt kénytelen lemondani csaknem minden szomszédja javára, hadseregének maximális létszámát 100 ezer főben állapították meg, egyúttal el kellett törölnie az általános hadkötelezettséget, nem tarthatott fenn légierőt, a hadiflottáját a minimálisra csökkentették, a Rajna mentén demilitarizált övezetet hoztak létre, súlyos kártérítésre kötelezték (amit azonban nem kellett teljesen kifizetnie).

Az 1920-as évek első felének ösztönös tiltakozássorozata után az évtized második felében a Weimari Köztársaság látszólag megbékélt a sorsával. Egy pillanatig úgy tűnt, Németország integrálódhat a korabeli Európába. Ám az 1929-ben New Yorkban kitört gazdasági világválság mindent a feje tetejére állított. Németországot rendkívül súlyosan érintette a gazdasági válság, a következmények hamarosan a politikában is éreztették hatásukat. A kiábrándult emberek az egymást gyakran követő parlamenti választásokon egyre nagyobb

háború kirobbantásában, a közvélemény jelentős részének egyértelmű a válasza: Adolf Hitler náci Németországa volt az. Kétségtelen tény, hogy a Führer és a Harmadik Birodalom főszerepet játszott az eseményekben, de a nagy tragédia minden bizonnyal nem következett volna be a nyugati demokráciák tétova és a Szovjetunió Janus-arcú politikája nélkül.

számban szavaztak a minden problémára megoldást ígérő náci pártra. Végül 1933 elején az NSDAP vezetője, Adolf Hitler a konzervatív jobboldali körök hathatós támogatásával Németország kancellárja lett. Személyében az ország élére egy négy reáosztályt kijárt, valódi politikai programmal nem rendelkező dilettáns került. Akinek azonban rendkívül jó volt a vitakészsége és a meggyőzőereje. S volt egy rögeszméje: Németországból újra nagyhatalmat csinálni. S e cél elérése érdekében a háborútól sem riadt vissza. Miután felszámolta a parlamentáris demokráciát és leszámolt politikai ellenfeivel, a parlamentáris úton hatalomra jutott Hitler diktatúrát vezetett be Németországban. Belső hatalmának megszilárdítását követően hozzálátott külpolitikai céljainak megvalósításához.

1935-ben a Führer – megszegve a versailles-i béke előírásait – bevezette az általános hadkötelezettséget. A következő év kora tavaszán a német hadsereg bevonult a Rajna-vidékre, és remilitarizálta azt. Mondanunk sem kell, újra csorbát szenvedett a versailles-i béke. A béke pontjait felügyelni hivatott nyugati demokráciák szórványos és erőtlen tiltakozáson túl semmit nem tettek, hogy megakadályozzák Hitler erőfitogtatását. A Vezér vérszemet kapott. 1937-től már egy kelet felé irányuló, a német lélettérért (Lebensraum) lefolytatott háború terveit dédelgette. Ugyanakkor 1936-tól egyre szorosabb együttműködést kezdeményezett a szintén

expanzív politikát folytató Mussolini Olaszországával és a Távol-Keleten nyomuló Japánnal.

A kelet felé irányuló nagy offenzíva első lépéseként a Németország és a Szovjetunió között húzó-dó térséget kellett német befolyás alá vonni. 1938 márciusában a Wehrmacht megszállta Ausztriát. A versailles-i békében lefektetett Anschluss-tilalom ellenére Hitler Németországhoz csatolta a németül beszélő délkeleti szomszédot. Majd 1938 őszén és 1939 tavaszán Csehszlovákia szétverése, illetve részleges bekebelezése következett – a nyugati demokráciák hathatós támogatásával. A keleti térség elfoglalásának kulcsa Lengyelország volt. Hitler a lengyelkérdésben megpróbálta megszerezni Nagy-

Britannia jóindulatát. Ám Csehszlovákia megsemmisítése után Nagy-Britannia és Franciaország félretette az ún. „megbékítés politikáját”, és bekeményített. A két nyugati állam jelezte: amennyiben Hitler megtámadná Lengyelországot, nem maradnak tétlenek. A Führert azonban ekkor már nem lehetett visszatartani. Csupán egy problémát akart még megoldani: elkerülni a kétfrontos háborút. Ezért elfogadta Moszkva ajánlatát. 1939. augusztus 23-án a szovjet fővárosban Molotov szovjet külügyi népbiztos és Ribbentrop német külügyminiszter paktumot kötött. A tíz évre szóló meg nem támadási szerződés mellett az egyezmény titkos záradékában Németország és a Szovjetunió befolyási övezetekre osztotta egymás között Közép-Kelet-Euró-

pát. A világ döbbenet nézte a két, egymást korábban kölcsönösen a legnagyobb ellenségnek kikiáltó totalitárius hatalom frigyét.

Kilenc nappal a Molotov-Ribbentrop-paktum megkötése után, 1939. szeptember 1-jén hatalmas német hadsereg indult Lengyelország meghódítására. Elkezdődött az emberiség történetének máig legnagyobb háborúja. Már tizenkét órája dúltak a harcok lengyel földön, amikor Hitler az alábbi cinikus választ küldte Roosevelt amerikai elnök ezen írás elején idézett jegyzékére: „Mindent megtettem annak érdekében, hogy a vitát békés módon intézzem el.”

Pelle István

Hitler üdvözlí a Lengyelországba induló csapatokat, 1939. szeptember 1.

As salem alejkum!

Afgán nap a Pázmány Péter Gimnáziumban

Andrej Návojský és Petermai Zsuzsanna

Érsekújvár magyar tannyelvű gimnáziuma szeptember 4-én rendhagyó foglalkozásokkal próbálta felhívni a fiatalok figyelmét azokra a megrendítő statisztikai adatokra, melyek szerint a világon 1 milliárd ember napi 1 dollár alatt él, s 100 millióan ma is analfabéták.

Az intézmény már az előző tanév során is sikeresen együttműködött a Človek v ohrození (Ember a bajban) Polgári Társulással, a közös munka idén is folytatódik. „Ezen a napon Andrej Návojský és másodikosaink segítségével különböző aktivitásokat tartunk diákja-

inknak, mert szeretnénk, ha tudatosítanák, hogy mi mindnyájan, egytől egyig igenis jól élünk, gazdagok vagyunk, és ezt meg kell becsülnünk. Az afganisztáni gyerekek nem is álmodnak olyan életkörülményekről, amelyek nekünk megadatnak, erről mindenki

megbizonyosodhat, amint kapcsolatba lépünk partneriskolánkkal” – fogalmazta meg a Twinschool projekt céljait Petermai Zsuzsanna igazgatónő.

A 2. A-sok a vakáció utolsó napjait az iskolában töltötték, hogy kellőképpen felkészüljenek a foglalkozásokra. Bukai Éva és Danczi Tamás számítógépes prezentáció segítségével mutatták be az Afganisztáni Iszlám Köztársaságot. Olyan megdöbbentő tényekkel szembesülhetett hallgatóságuk, mint az afganisztáni vasúti hálózat összvonalának hossza. Gondolták volna, hogy az mindössze 25 km?

Kašša Veronika kis csapatával a gimisek ízlelőbimbóit célozta meg, ők eredeti afgán receptek alapján készült ételekből tartottak kóstolót. Megtanultuk, az arab család Bismilláh! (Isten nevében!) köszöntéssel ül asztalhoz, majd megízleltük a kovásztalan afgán kenyeret. Étkezés után Allahnak adtunk hálát: Alhamolulilláh!

A gimnázium igazgatója az iszlám vallási szokásokat ismertette, melyek az egész világon elterjedtek. Ő maga kendővel a fején üdvözölte tanítványait, Kiss Nikolett pedig az ún. burkában inkognitóban közlekedett a folyosókon. Ezt az afgán női viseletet többen kipróbál-

Kiss Niki burkában

tuk, s abban mind megegyeztünk, nagyon kellemetlen, meleg ruhadarab.

Tóth Bea és Balaskó Kinga az afganisztáni sportolási szokásokról tartott előadást, utána pedig filmet vetítettek az afgán női focicsapatról.

Beňovsky Ilona ázsiai barangolásra hívta a diákokat. A tanárnő a szünidő nagy részét Kína – Nepál – Tibet – India körutazással töltötte, és fényképek segítségével megosztotta velünk felejthetetlen élményeit.

A délig tartó kulturális sokk után 5 tagú csapatok mérték össze tudásukat a Mit tudtál meg Afganisztánról? című kvíz során. A sexta osztály diákjai minden kérdésre ismerték a választ, így ők nyertek fejenként egy-egy feleletmentesítő kártyát. Név szerint: Bédi Andrea, Gubo Eduard, Kiss Nikolett, Ruzsik Zoltán és Tóth Emese.

Az intézményben jelenleg is megtekinthető két fotókiállítás az afganisztáni iskolákról, s vendégkönyv híján, a falon üresen maradt felületekre lehet üzenetet írni. Csak egy diák véleménye a sok közül: „Jó volt betekinteni egy más világba, sok érdekeset megtudtam. Díjazom az efféle tanítási módszereket.”

A sextások győztes csapata

VI. Jókai Mór vers- és prózamondó tábor

2009. július 4-e és 9-e között hatodik alkalommal került sor Komáromban a Jókai Mór vers- és prózamondó táborra, melyet a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége az Oktatási és Kulturális Minisztérium Határon Túli Magyarok Titkársága, a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával szervezett. A tábor főszerzője Jókai Tibor, az SZMPSZ irodavezetője volt.

Jókai Tibor főszerző megnyitja a tábort

Az óriási érdeklődés igazolja, hogy szükség van erre a táborra

A tábor megnyitójára a komáromi Eötvös Utcai Alapiskolában került sor. Mácza Mihály történész „Jókai Mór Komáromja” című előadásával utat nyitott a gyerekek érdeklődésének, hogy minél többet megtudjanak Komárom nagy írófejedelméről. Az ismeretek bővítésére szolgált a balatonfüredi tanulmányút is. Itt

Mácza Mihály,
Komárom történésze

dr. Ács Anna muzeológus előadásában betekintést nyerhettünk Jókai füredi életébe. Dr. Ács Anna előadásából megtudhattuk, hogy Jókai Mór 1857. évi első balatoni útját követően gyakran Füreden töltötte a nyár egy részét. 1867-ben telket vásárolt a fürdőhelyen és tágas, kényelmes nyaralót építtetett. 1870-től mintegy húsz

Csoportos foglalkozás Kiss Péntek Józseffel

éven át Füredre költözött le családjával a nyári idényre. A Balaton-parti „Senki szigetén” a táj ihletésében kiemelkedő művei sorát írta: Az arany ember, a Fekete gyémántok, a Szegénység útja, a Damokosok, a Három márványfej című regényeit, elbeszéléseket, regéket és fürdői témájú cikkeket a fővárosi lapok számára. Füredi alkotói korszakát „költészete arany kora”-ként tartja számon az utókor. Sajnos a Jókai-múzeumba nem mehettünk be, mert felújítás alatt áll. Komáromban sem maradhatott el a városnézés, a Jókai-émlékhelyek megtekintése. Igaz, hogy az időjárás néha megrézt bennünket, s a városnézésből közös éneklés lett. S mire elállt az eső, besötétedett.

A kirándulás, valamint a vidám kikapcsolódás mellett természetesen a táborban komoly munkára is sor került. A VI. Jókai Mór vers- és prózamondó táborban több mint 50 tanuló vett részt. Sok gyermek használta ki a lehetőséget, hogy még a nyári szünet ideje alatt is tehetségét fejlessze. A foglalkozásokra a komáromi Eötvös Utcai Alapiskolában a következő témakörökben került sor: előadásmód, beszédtechnikai gyakorlatok, szövegválasztás, szövegelemzés, drá-

mapedagógiai foglalkozások, személyiségfejlesztő gyakorlatok. A tanulókkal hazai, magyarországi és erdélyi szakemberek foglalkoztak: Kilyén Ilka marosvásárhelyi színművész, Németh Ervin magyarországi rendező, Kiss Péntek József rendező, valamint Szabó Csilla és Várady Kornélia pedagógusok. A tábor résztvevői a komáromi Ipari Szakközépiskola Kollégiumában voltak elszállásolva. Esténként a kollégium vidám gyermekzsivajtól volt hangos.

Záróműsor keretében került sor a tábor lakóinak bemutatkozására, amelynek a komáromi Selye János Gimnázium adott helyet. A szülők illetve a záróműsor közönsége meglepődve nézte, hogy mire is képesek ilyen rövid idő alatt a tehetséges nebulók. A vers- és prózamondó tábor foglalkozásain elsajátított ismeretek segítségével szolgálnak a tanulóknak a különféle rendezvényeken, fesztiválokon és versmondó versenyeken történő eredményes szereplésekhez. Sok sikert kívánunk a volt táborlakóknak az új tanévben a megmérettetésekhez!

Kolek Margit

Tartsd tiszteletben a múltat, hogy büszkén nézhess a jövőre!

Tisztelt Kollégák!

Ezúton szeretnék figyelmükbe ajánlani egy frissen megjelent, újszerű segédtankönyvet, melyet az SZMPSZ adott ki a Szülőföld Alap támogatásával. A könyv egy olyan kezdeményezés, amellyel egy kiaknázatlan területen kívánunk a kreatív kollégák segítségére lenni, amelyben a jövőnk, a megmaradásunk rejlik. Az SZMPSZ több éve sikeresen mozgósítja azon diákokat és tanítókat, akik a szűkebb régiójuk múltját kutatják, hogy az elődöktől kapott örökség, hagyományok, ne vesszenek feledésbe. Számos iskola élve az új iskolai program adta lehetőségekkel, ún. „regionális ismeretek” tantárgyat vezetett be a tanítási órák sorába. A tankönyv ezeknek a helyi ismereteknek az átadásához, az értékek felkutatásához is segítséget nyújt. Továbbá jól alkalmazható a honismeret-órákon, a saját szülőfalunk és a szűkebb régióink megismertetése kapcsán. Igaz, hogy ennek a tankönyvnek a címe a Komáromi járás, ennek ellenére nem csak a Komáromi járás pedagógusainak ajánljuk tisztelettel, de mindazoknak a kollégáknak, akik ötleteket kívánnak meríteni munkájukhoz.

A könyv öt nagyobb részre osztható, az elsőben a járás három városának bemutatása található, majd a terület természetföldrajzi feldolgozása következik érdekes, munkáltató jellegű feladatokkal. A néprajzi részben számos kutatómunkát ajánlunk a tanulóknak, ezt követi a járás nevezetes személyiségeinek lexikona a hozzá tartozó feladatlappal, valamint néhány érdekesség. A végén pedig a valamennyi témát átfogó projektmunkák találhatók. A könyv ezenkívül egy rövid szöveggyűjteményt, szómagyarázatot és egy magyar-szlovák földrajzi névszótárat tartalmaz. Hangsúlyozni szeretném, a könyvet azzal a szándékkal készítettük, hogy inspiráljuk a kollégákat a saját szülőföldjük hasonló jellegű felkutatására, és azt szeretnénk elérni, hogy erre ösztönözzék a diákjaikat is.

A könyv megrendelhető az SZMPSZ honlapjáról letölthető megrendelőlapon, az ára 3 euró. A kitöltött megrendelőlapot az alábbi levélcíme kérjük küldeni: **SZMPSZ, P.O.BOX 49, 945 05 Komárno 1.**

Érdeklődni Jókai Tibor irodavezetőnél lehet a **035 7713 572** vagy a **035 7714 755** telefonszámokon.

Azok az iskolák, amelyek az osztályok részére rendelik meg a segédtankönyvet, ajándékba kapnak osztályonként egy-egy Puzzle-játékot, amelyet a Komáromi Városi Hivataltól kaptunk támogatásként.

Gyöző Andrea, a kiadvány társszerzője

TUDOK 2009

Az SZMPSZ a SZK OM, a Kutató Diákok Országos Szövetsége és Dunaszerdahely város támogatásával szervezi meg a szlovákiai kutató diákok országos, a TUDOK Regionális Konferenciáját.

Célcsoport: a Szlovákiában magyarul tanuló középiskolások, elsős érettségisták, az MTNY AI 8. és 9., illetve a nyolcéves gimnáziumok ennek megfelelő évfolyamaiba járó diákok (egyéni vagy maximum kétfős csoportban).

Pályamunka: Saját kutatásra alapozott, szabadon választott témájú szakdolgozat készítése írásban, és bemutatása magyar nyelven (előadás 10 percen, 5 perces vitával), elektronikus adathordozók, fotók, hanganyag, poszter stb. segítségével, a zsűri és a nyilvánosság előtt.

A verseny Súťaž mladých prírodovedcov címen szerepel az SZK OM versenylistáján az elismert és támogatott versenyek között.

TUDOK konferencia: Dunaszerdahely, Vámbéry Ármin AI, 2009. november 26-27.

Jelentkezési határidő: 2009. október 10., a www.kutdiak.hu honlapon található követelmények szerint. Emellett a kinyomtatott rezümét és a jelentkezési lapot a mj.vambery@gmail.com címre is kérjük eljuttatni.

További feltételek és információk a www.kutdiak.hu és a www.szmpsz.sk honlapokon, illetve az alábbi elérhetőségeken:

mj.vambery@gmail.com, tel.: 031/ 552 53 85 (Masszi János, Vámbéry AI)

hechtanna@gmail.com, tel.: 0905 439 111 (Hecht Anna)

kulcsar.andrea@post.sk, tel.: 0915 188 667 (Kulcsár Andrea)

szanyi.maria@gmail.com, tel.: 0911 451 024 (Szanyi Mária).

KINCSKERESŐK V

Az SZMPSZ a PPA, a Szülőföld Alap és Nagyszombat megye támogatásával hirdeti meg a

Kinckeresők – helyi értékeket kutató diákok konferenciáját

Cél: a szlovákiai magyarság tájaihoz, településeihez és közösségeihez kapcsolódó pályamunka készítése tetszés szerint választható témakörben, ennek bemutatása 10 perces előadás keretében, számítógépes vetítés (pl. PowerPoint) segítségével.

Célcsoport:

I. kategória: az alapiskolák 5-9. és a nyolcosztályos gimnáziumok 1-4. évfolyama;

II. kategória: középiskolások

Feltételek: Jelentkezhetnek szlovákiai diákok, egyének vagy csapatok (maximum 2 fő!), bármely szabadon választott témával.

Jelentkezési határidő: 2009. október 15. a www.szmpsz.sk honlapról letöltött jelentkezési lap beküldésével.

Országos konferencia:

Dunaszerdahely, 2009. november 10-11.

Bővebb információk: www.szmpsz.sk, vagy Szanyi Mária, 031 / 780 4864, 0911 451 024

Nyári napközi

Nemeskajalon hosszú idő után ismét nyári napköziben tölthették a tanulók a vakáció első két hétét. A program igazán nem volt egyhangú: a felhőtlen szórakozás, játék mellett a gyerekek kirándultak, rajzoltak, kézműves foglalkozáson vettek részt, vagy gondtalanul labdáztak, homokoztak az iskolaudvar délután is árnyékot nyújtó, terebélyes fái alatt.

Az iskolában minden napra jutott valamilyen különleges foglalkozás, de távolabbi helyekre is ellátogattak, hogy ismerkedjenek a környék nevezetességeivel.

Vágsellyén a lovasiskolába látogattak el, ahol megtekintették a méneket, megtudhatták, hogyan gondozzák őket, miként foglalkoznak velük, s élvezhették a lovasbemutatót is. Egy másik alkalommal Taksonyba kirándultak, ahol nagy érdeklődéssel figyelték a tájházban kiállított régi bútorokat, szerszámokat, csodálatos hímzéseket. El sem tudták képzelni, milyen lehetett egy este a pici szobákban, a petróleumlámpa fényénél – tévé és számítógép nélkül. Nagyon tetszett nekik a régi kemence és a kerek kút is.

Július 3-án az iskolába ellátogatott Szanyi Mária néprajzkutató, akit többször megfordul iskolánkban. Most is érdekes foglalkozásokkal kötötte le a gyerekek figyelmét. Műanyag tányérokat ragasztottak be újságpapírral, majd miután a jó vastag réteg megszáradt, napocsát, virágot vágtak ki belőlük. A virágokat színes temperával festették ki, s nagyon ötletes díszek kerekedtek ki belőlük. Ezután pólóikra levélmintákat nyomtattak textilfesték segítségével. A nagy figyelmet igénylő, hosszadalmas és aprólékos munka eredménye sok-sok szebbnél szebb trikó lett, melyet nagy örömmel vittek haza.

A napközisek nem csupán szórakoztak, de kézügyességükről és kreativitásukról is tanúbizonyságot tettek. A tanító nék is örömmel vették tudomásul, hogy nem volt hiábavaló ez a két hét, a gyerekek jól érezték magukat, s emellett hasznosan töltötték szabadidejüket.

Dolgozni csak pontosan, szépen ...

A napközisek közé Kosztolányi Tibor polgármester is ellátogatott

Csoportunk a taksonyi tájházban

Futó Mária

Szlovákiai Magyar Iskolák X. Országos Tanévnyitó Ünnepe

